

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

İNSAN HAKLARINI İNCELEME

KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

2'nci Toplantı
13 Ekim 2016 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Yeneroğlu'nun, PKK saldırıları neticesinde katledilen AK PARTİ'li bazı siyasetçiler ile asker, polis ve vatandaş tüm şehitlere Allah'tan rahmet dilediğine, terörü lanetlediğine ve Komisyona yapılan bireysel başvurulara ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, terörü lanetlediğine ve teröre karşı tüm toplumun tek bir vücut olmasının şart olduğuna ilişkin açıklaması

2.- Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'in, siyasilere yönelik her türlü saldırıyı, katliamı, öldürmeyi, infazı kınadığına ilişkin açıklaması

3.- Malatya Milletvekili Nurettin Yaşar'ın, Türkiye'de bağımsız bir siyaset ortamının oluşmadığına ve Türkiye'nin amacının sivil siyasetin güçlendirilmesi, özgürleşmesi, bağımsızlaşması olduğuna ilişkin açıklaması

4.- Muş Milletvekili Burcu Çelik Özkan'ın, Malatya Milletvekili Nurettin Yaşar'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

IV.- KONU

A) GÖRÜŞMELER

1.- Ceza infaz kurumlarında yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin görüşmeler

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

2'nci Toplantı

13 Ekim 2016 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu saat 11.34'de açıldı.

Komisyon Başkanı Mustafa Yeneroğlu, PKK saldırıları neticesinde katledilen AK PARTİ'li bazı siyasetçiler ile asker, polis ve vatandaş tüm şehitlere Allah'tan rahmet dilediğine, terörü lanetlediğine ve Komisyona yapılan bireysel başvurulara ilişkin bir açıklamada bulundu.

İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal, terörü lanetlediğine ve teröre karşı tüm toplumun tek bir vücut olmasının şart olduğuna,

Kars Milletvekili Ayhan Bilgen, siyasilere yönelik her türlü saldırıyı, katliamı, öldürmeyi, infazı kınadığına,

Malatya Milletvekili Nurettin Yaşar, Türkiye'de bağımsız bir siyaset ortamının oluşmadığına ve Türkiye'nin amacının sivil siyasetin güçlendirilmesi, özgürleşmesi, bağımsızlaşması olduğuna,

Muş Milletvekili Burcu Çelik Özkan, Malatya Milletvekili Nurettin Yaşar'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Ceza infaz kurumlarında yaşandığı iddia edilen hak ihlalleri konusunda görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 14.12'de toplantıya son verildi.

13 Ekim 2016 Perşembe**BİRİNCİ OTURUM****Açılma Saati: 11.34****BAŞKAN: Mustafa YENEROĞLU (İstanbul)****BAŞKAN VEKİLİ: Fatma BENLİ (İstanbul)****BAŞKAN VEKİLİ: Şenal SARIHAN (Ankara)****SÖZCÜ: Leyla ŞAHİN USTA (Konya)****KÂTİP: Ayhan BİLGİN (Kars)**

BAŞKAN – Evet, Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, Adalet Bakanlığının kıymetli temsilcileri, değerli basın mensupları; hepinize toplantımıza hoş geldiniz diyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun 26. Yasama Dönemi İkinci Yasama Yılı 2’nci toplantısını açıyorum.

Yeterli çoğunluğumuz vardır.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Yeneroğlu’nun, PKK saldırıları neticesinde katledilen AK PARTİ’li bazı siyasetçiler ile asker, polis ve vatandaş tüm şehitlere Allah’tan rahmet dilediğine, terörü lanetlediğine ve Komisyona yapılan bireysel başvurulara ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Gündemimize geçmeden önce PKK saldırıları neticesinde hunharca katledilen AK PARTİ Hakkâri milletvekili adayı Ahmet Budak, AK PARTİ Van Özalp ilçe Başkan Yardımcısı Aydın Muştı, AK PARTİ Diyarbakır Dicle ilçe Başkanı Deryan Aktert’e ve asker ve polis ve vatandaş tüm şehitlerimize Allah’tan rahmet diliyor ve terörü bir kez daha lanetliyorum.

Terörü amasız ve koşulsuz olarak lanetleyebilmek, ayrıca adını anmadan değil, failini belirterek ve devlet kuvvet tekeline toplumsal mutabakat ve demokratik meşruiyetin ön koşulu olarak kabul ederek terörün her türlüyle arasına mesafe koyabilmek barışa en büyük hizmet olacağını da özellikle buradan da hatırlatmak isterim.

Bugün malumunuz olduğu üzere ceza infaz kurumlarındaki hak ihlali iddialarının görüşülmesi gündemiyle geçen hafta yaptığımız toplantının devamı olarak toplanmış bulunuyoruz.

Yine, öncelikle Başkanlık sunuşları kapsamında sizlere Komisyona yapılan bireysel başvurularla ilgili de bilgi vermek istiyorum. Komisyona 12 Ekim 2016 itibarıyla ulaşan toplam başvuru sayısı 3.643’tür. Bu başvurulardan 2.582’si hakkında işlem yapılmış olup geri kalanlar da yasal süresi içerisinde cevaplandırılacaktır. Komisyonumuzca işleme alınan başvuruların konularına göre dağılımı şu şekildedir: Cezaevlerinden gelen başvurular 1.279, yargıya ilişkin sorunlar ve şikâyetler 591, memuriyete ilişkin sorunlar 657, yasal düzenleme talebi 229, Komisyonun girişimde bulunması veya yerinde inceleme talebi 129, işleme alınmayanlar 114, üniversitelerle ilgili meseleler 93, bunun ötesinde de çok çeşitli sorunlarla ilgili hususlar da 184.

Çok değerli üyelerimiz, gündemimizin ikinci maddesi olan ceza infaz kurumlarında yaşandığı iddia edilen hak ihlalleri konusunun görüşülmesine geçiyoruz.

Şimdi, geçen haftaki konuşmalarda gündeme gelen soru ve taleplerle ilgili olarak veya bu arada bizlere yazılı olarak yöneltilen sorularla ilgili olarak da Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü temsilcilerine sözü bırakacağım. Öncelikle yine Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü bünyesindeki buraya katılan bürokrat arkadaşlara teşekkür ediyorum.

Bunun ötesinde ben İçişleri Bakanlığından da arkadaşlar var mı diye baktım da, öyle bir not gelmişti gibi geldi ama yokmuş. Görüştüğümüz gibi onu sonradan da ele alabileceğimizi ifade etmiştik zaten, bugünlük Adalet Bakanlığıyla ilgili birikmiş olan birçok soruyu cevaplandırma ve yine milletvekillerimizin söz alması durumu olabilir, bugün gündemimizi buna yoğunlaşacağız ama bundan sonrasıyla ilgili, yine İçişleri Bakanlığıyla ilgili de talep söz konusu olursa onları da inşallah değerlendirmeye alıp bundan sonraki gündemimizi de onlarla ilgili ele alacağız.

Ben, basın mensuplarına teşekkür etmek istiyorum...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Özür dilerim, bu konuyla ilgili ufacık, iki üç dakikalık söz verebilir misiniz Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Buyurun, siz geçen hafta şey yapmadınız ama şunu da belirtmiş olayım. Geçen hafta da bu şekilde başladık, sonra cevaplara giremedik.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok yok, tamamen ben sizin sunuş konuşmanızla bağlantılı bir...

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, terörü lanetlediğine ve teröre karşı tüm toplumun tek bir vücut olmasının şart olduğuna ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; hepiniz hoş geldiniz, hepinize selam ve saygılarımı iletiyorum.

Öncelikle terör insanlık suçudur, hangi terör örgütü olursa olsun lanetliyoruz. Terörün olduğu ülkelerde, olduğu toplumlarda insan hakları gelişmez, demokrasi yeşermez, hukuk devleti yeşermez. Hep şunu söyleriz: Siyasi partiler demokrasinin vazgeçilmez unsurlarıdır. Amasız ve fakatsız olarak hangi siyasi parti olursa olsun veya hangi lideri olursa olsun siyasi parti temsilcilerine vurulan, atılan kurşunlar demokrasiye, insan haklarına, hukuk devletine atılan kurşunlardır, bunu lanetliyoruz. Ve terör, insanlık düşmanıdır ve teröre karşı tüm toplumun tek bir vücut olması hele hele günümüzde şarttır. Dünya bu konularda birleşmiş durumda, bu hususta eğer gerçekten ülkemizde terörü bitirmek istiyor isek de bunun da panzehri demokrasidir, hukukun üstünlüğüdür, temel hak ve özgürlükleri ülkede egemen kılmaktır. Eğer demokrasiyi, özgürlükleri, hukuk devletini ülkede egemen kılmazsak terörü bitiremeyiz çünkü terörün panzehri temel hak ve özgürlüklerdir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum, sağ olun.

Ayhan Bey, siz mi istediniz?

AYHAN BİLGİN (Kars) – Ben de çok kısa bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

2.- Kars Milletvekili Ayhan Bilgin'in, siyasilere yönelik her türlü saldırıyı, katliamı, öldürmeyi, infazı kınadığına ilişkin açıklaması

AYHAN BİLGİN (Kars) – Yani amasız, ancaksız özellikle de siyasilere yönelik tabii ki öldürme, suikast asla kabul edilebilecek, onaylanabilecek şeyler değil ama yani bir toplantı açılışında şüphesiz sayamayacağımız kadar çok sorun var ama birini ifade ettiğinizde doğal olarak ifade etmedikleriniz tartışma konusu olacaktır. Dün gece Diyarbakır’da, bir önceki gün Kars’ta, başka şehirlerde HDP yöneticileri hemen hemen hiç kimse kalmayacak şekilde gözaltına alındı. Şimdi, yani gözaltı uygulaması da yasal seçilmişler için kabul edilemez bir durumdur. Geçtiğimiz hafta Yüksekova’da polis aracından yapılan ateşle siviller -hiç konuyla ilgisi olmayan siviller- hayatını kaybettiler ve yani mesela bunu anmadık, bunu ifade etmedik, sonra kaza olduğu söylendi, 4 kişi hayatını kaybetti. Yani ya bütünü... .

BAŞKAN – Bunu yapanlar illegal örgütler midir?

AYHAN BİLGİN (Kars) – Nasıl?

BAŞKAN – Bunu yapanlar, bu tutuklamaları, gözaltına almaları illegal örgütler mi yaptı?

AYHAN BİLGİN (Kars) – Yani biz eğer insan hakları savunucuları olarak tutuklamayı, siyasilerin tutuklanmasını, gözaltına alınmasını hiçbir şekilde sorun etmiyorsak; televizyon kapanmasını, gazetecileri, bütün bu olup bitenin içerisinde sadece bunları ifade edersek o zaman ifade etmediklerimiz tartışma konusu olur. Yani örneğin Yüksekova’daki çok net bir durum. Polis panzerinden ateş açılıyor 4 kişi hayatını kaybediyor ve “Kaza oldu, yanlışlıkla oldu.” diye açıklama geçiştiriliyor, bu insan hakları sorunu. Dolayısıyla da burada...

HULUSİ ŞENTÜRK (İstanbul) – Soruşturma açıldı konuyla alakalı olarak.

AYHAN BİLGİN (Kars) – Yahu değerli arkadaşlar, açılış konuşmasında değinip değinmemekle ilgili konuşuyoruz.

HULUSİ ŞENTÜRK (İstanbul) – Yani amasız, fakatsız şu PKK’yı hâlâ lanetleyemeyip konuyu nereye getiriyorsun?

AYHAN BİLGİN (Kars) – Ben neyi, ne yapacağımı, on beş yıldır insan hakları savunucusuyum biliyorum ama bir açılış konuşmasında...

HULUSİ ŞENTÜRK (İstanbul) – Maşallah çok iyi bildiğiniz anlaşılıyor!

AYHAN BİLGİN (Kars) – ...eğer objektif ve insan hakları duyarlılığı bütüncül bir yaklaşım sergilenmediğinde bu tartışma konusu olacaktır. Sonuçta Komisyonumuz adına konuşuluyorsa, hepimizi temsil edecek bir tarzda bu konuşmanın yapılması lazım, açılışın yapılması lazım. Yani burada asla karşı taraftan hani objektif tutum beklediğimizde hepimiz aynı duyarlılığı sergilemek zorundayız yani bu kadar yöneticimiz tutuklanırken buraya bu konu gündem olarak gelmiyorsa, ifade edilmiyorsa...

İSMAİL AYDIN (Bursa) – O yöneticiler siyaset yaptığı için tutuklanmadı herhâlde?

AYHAN BİLGİN (Kars) – Siz biliyorsunuz, mahkûm edin o zaman.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Karar mı verdiniz?

BAŞKAN – Evet, tamam mı?

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Yani kendi partimin yerine koyuyorsunuz burada, o zaman bunu niye tartışıyoruz? Mahkemeleri kapatalım, kararları siz verin.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Zaten kararın nereden çıktığı belli oluyor...

AYHAN BİLGİN (Kars) – Bu ülkede geçmişte de muhalefet...

FATMA BENLİ (İstanbul) – Yalnız hep çarpıtıldı, 3 siyasi infaz edildi, Başkan Bey’in bahsettiği olay bu tür olay değil.

AYHAN BİLGEN (Kars) – Biz bunu kınıyoruz, bunu kınıyoruz, bu çok net, bundan hiçbir rahatsızlığımız yok.

BAŞKAN – Ayhan Bey, bu kınanırken fail ve motivasyonun da adı konulmalı.

AYHAN BİLGEN (Kars) – Arkadaşlar, ben Türkçe konuşuyorum ve net konuşuyorum. Bunu kınamanızdan hiçbir rahatsızlığımız yok, bunu kınamanızdan hiçbir rahatsızlığımız yok. Ben cümlelerimi net kurdum...

İSMAİL AYDIN (Bursa) – Kimi kınıyorsunuz?

SAİT YÜCE (Isparta) – PKK'yı kınayın...

İSMAİL AYDIN (Bursa) – Açık bir şekilde kınayın, dolambaçlı değil.

AYHAN BİLGEN (Kars) – ...ben cümlelerimi net kurdum, amasız, ancaksız, siyasilere yönelik her türlü saldırıyı, katliamı, öldürmeyi, infazı kınıyorum ve buna da Başkanın değinmesini asla yadırgamıyorum.

SAİT YÜCE (Isparta) – “Bunu yapan PKK.” diye adını da söyleyin.

AYHAN BİLGEN (Kars) – Çok net biçimde, kim kime yönelik yapmış olursa olsun, eğer o örgüt yapmışsa, başkası yapmışsa ama ben şunu söylüyorum, diyorum ki: Eğer siz bir kısmını...

BAŞKAN – Örgüt açıklama yaptı, teyit etti “Ben yaptım.” diye.

AYHAN BİLGEN (Kars) – Tamam, kınıyoruz, lanetliyoruz, çok net yani bunda hiç şüphe yok.

BAŞKAN – Açıklamada bu şekilde geçmiyor, açıklamada yazmıyor o.

AYHAN BİLGEN (Kars) – Arkadaşlar, bakın...

BAŞKAN – Açıklamada isim geçmiyor.

AYHAN BİLGEN (Kars) – PKK yaptıysa, kabul etse de etmese de kınıyoruz arkadaşlar, hiç önemli değil bizim açımızdan.

BAŞKAN – Sanki herhangi biri yapmış gibi bir...

FATMA BENLİ (İstanbul) – İnfaz var ortada.

AYHAN BİLGEN (Kars) – Arkadaşlar, öyle bir sorun yok. Bakın, başka bir şey söylüyorum ama siz anlamak istemiyorsunuz. Ben kınamanızdan rahatsız değilim, ben ifade etmediklerinizden rahatsızım, burada paylaşmadıklarınızdan rahatsızım. Yani siz bir polis aracından ateş açılıp 4 kişinin kazayla ölmesini insan hakları sorunu olarak görmüyorsanız bu konuşmaya değer. Siyaseten farklı yerde durabiliriz. O şahısların hangi partiye yakın olduğunu falan da bilmiyorum ben ama sorunların bir kısmını söyleyip bir kısmını söylemiyorsak o zaman şu ayrımı yapıyorsunuz siz: Tanınan, bilinen insanlar öldüğünde bu Komisyonun açılışında söylenmeye değer, adları anılmaya değer ama bilinmeyen sıradan vatandaş öldüğünde anılmaya değer değil o zaman.

FATMA BENLİ (İstanbul) – 3 siyasinin infaz edilmesi tanınan, bilinen insanlar olarak da değerlendirilebilir. Hangi partiden olursa olsun 3 siyasi infaz edildi, bu söylendi yani.

AYHAN BİLGEN (Kars) – Hayır, çok açık biçimde ben bir şey söyledim, söylediğim bu kadar, başka bir şey söylemeyeceğim. Siz diğer ölümlerle ilgili, anma ihtiyacı duymuyorsanız o da sizin tercihinizdir. Ben amasız, ancaksız kınıyorum, siz de bunları anıp anamayacağınızı gösterin diyorum. Hepsi bu kadar, çok net söylediğim şey arkadaşlar.

Teşekkür ediyorum.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Toplantının amacına uygun başlamasını öneriyorum Sayın Başkanım. Geçen haftaki tecrübe...

BAŞKAN – Evet, o zaman son bir söz verelim, ondan sonra da... Bundan sonra söz vermeyeceğim ve şeye geçeceğim. Söz almak isteyenler yine akabinde söz alabilirler.

3.- Malatya Milletvekili Nurettin Yaşar 'ın, Türkiye 'de bağımsız bir siyaset ortamının oluşmadığına ve Türkiye 'nin amacının sivil siyasetin güçlendirilmesi, özgürleşmesi, bağımsızlaşması olduğuna ilişkin açıklaması

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Biz galiba bu kayıkçı kavgasına girmeyi, bu atışmaları seviyoruz. Sonunda anlamsız, çözüme hiçbir katkısı olmayan, Türkiye'ye hiçbir katkısı olmayan, hatta bu atışmaların taraflarına da hiçbir katkısı olmayan bir abesle işgal devam edip gidiyor. Şimdi, ille her konuda bir şey söylemek zorunda değiliz. Burada siyasi bir infaz, suikast kınandı, bundan daha doğal bir şey yok. Bu mütekabiliyet şeyini anlamıyorum ben, ille biri bir şey söylediği zaman karşısına başkasını da koymalı, böyle bir mütekabiliyet yok. Kaldı ki infazın karşılığı gözaltı değildir. “Biri infaz edildi, onu kınadınız, diğer gözaltını da kınayın.” diye bir şey olmaz. Gözaltılar hukuka uygundur, değildir, ne kadar uygundur, ne kadar değildir; nihayet resmî mercilerin yaptığı, kolluk kuvvetlerinin yaptığı, yargının yaptığı bir iş. Bu tartışılabilir. Nerede tartışılır? Yasal zeminlerde, hukuki zeminlerde, meşru zeminlerde tartışılır. Bunun alanları var, herkesin konuşabildiği alanlardır.

Diğer taraftan, arkadaşlarımızın o ürkek dilini anlıyorum ben, bu kolay bir şey değil. Yani burada 3 arkadaşımız var, 3'ünün de PKK'nın adını zikrederek onu lanetleyebilmelerini ben beklemiyorum. Bunu anlayışla karşılıyorum, sizden de aynı anlayışı bekliyorum ama bu hepimizin bildiği bir şey. Yani Ayhan Bey'den de Burcu Hanım'dan da Ayşe Hanım'dan da kalkıp “Katil PKK.” demelerini beklemiyorum, “PKK'yı lanetliyorum.” demelerini beklemiyorum. Buna inşallah evrileceğiz, hep beraber evrileceğiz. Hepimizin bazı çekinceleri var, hepimizin bazı kısıtları var. Biz bu ülkede yaşıyoruz. Kısıtlarla, bağımlılıklarla, hatta başkasını itham ettiğimiz arızaların hepsini sırtımızda, üstümüzde taşıyarak bu süreçten geldik. Ben de dâhilim, arkadaşlar da dâhil ama hep başkasından bekliyoruz, hep başkasının yapacağını konuşuyoruz, hepimiz aynı şeyi yapıyoruz. “Sen bunu niye yapmadın?” Hiçbirimiz “Ben bunu yapmadım, ben bundan sonra bunu yapacağım, senden de onu bekliyorum.” deme cesaretini gösteremedik. Yani bunu aile ilişkilerinde de bekleriz. “Karı-koca ilişkilerinde herkes önce kendine bir şey söylese o aile huzurlu olur.” derler. Burada da bir aile gibi düşüneceksek ben Ayhan Bey'den, Burcu Hanım'dan, Ayşe Hanım'dan açıkça “PKK'yı lanetliyoruz, bu katliamları kınıyoruz. Amasız, fakatsız diye genel bir dille söylemiyoruz, bundan sonra adını net koyacağız. ‘No name’ konuşmayacağız, isimsiz konuşmayacağız.” demelerini beklemiyorum. Türkiye henüz o aşamada değil. Türkiye’de HDP’li sol siyaset, güdümlü siyaset, bağımlı siyaset, kısıtlı siyaset henüz o aşamaya, o özgürlüğe erişmedi, bağımsızlığını kazanamadı. Türkiye’de bağımsız bir siyaset ortamı oluşmadı maalesef bütün çabalara rağmen ve bunun oluşmaması için de içeriden, dışarıdan bir sürü saldırıya maruz kalıyoruz. Amaç, bizim sivil siyasetin güçlendirilmesi, özgürleşmesi, bağımsızlaşmasıdır. Türkiye’nin amacı budur. Bunu elde ettiğimiz zaman bunları artık hiç konuşmayacağız, hatta geriye dönüp ya, biz ne saçma işlerle uğraşmışız diyeceğiz.

Ben hepinize teşekkür ediyorum.

Yani bunun da devam etmesini istemiyorum kendi adıma.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Kimseye söz vermeyecektim ama adları anıldığı için Burcu Hanım’a söz veriyorum ama bundan sonra kesinlikle söz vermeyeceğim, haberiniz olsun.

Burcu Hanım, sizden de rica ediyorum yani tekrar bir isim anarak şey yapmazsanız yol alacağız.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Başkan, konuşma içeriğini gördüğünüz zaman hiç sorun olmayacağını bileceksiniz.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Başkanım, çok özür dilerim. Şahsi bir merakım...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Ya, şahsi meraklarınızı toplantı dışında dile getirin Nurettin Bey.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Üçünüze birden soruyorum: Hurşit Kültür nerede? Şahsi merak, lütfen cevap verin. Hurşit Kültür neredeydi? Daha önce söylediklerinizi hatırlayın. Hurşit Kültür için neler söylediniz, neler yaptınız, onları da hatırlayın. Şimdi bana lütfen cevap verin, çok merak ediyorum.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Biz de sizin gibi nerede olduğunu sorduk sadece, bu kadar.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Hayır, lütfen, açıkça bari buna cevap verin.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Tartışmayın artık, evet, biz de sizin gibi nerede olduğunu sorduk, bu kadar.

Başkan, ben sözüme devam edebilir miyim rica etsem?

BAŞKAN – Buyurun.

4.- Muş Milletvekili Burcu Çelik Özkan'ın, Malatya Milletvekili Nurettin Yaşar'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Değerli arkadaşlar, yani bu toplantılar ilk defa olmuyor. Bundan önceki toplantıda da bundan sonraki toplantılarda da özellikle HDP'li milletvekillerinin kime nasıl bir söylem geliştireceğini, kime nasıl sesleneceğini, kimi nasıl kınayacağını dair diğer milletvekillerinin, diğer parti gruplarının bilinçli olarak toplantıyı tamamen manipüle etmek adına bu söylemleri tekrar etmesini biz kabul etmiyoruz. Bu anlamda toplantının içeriğine ve toplantının... Bir önceki toplantıdan edindiğimiz örnek ortada. Daha nitelikli bir toplantı geçmesi adına ülkedeki tüm sorunların, bakın, ülkedeki bütün sorunların –ayırım yapmıyorum- birlikte ele alınması gerekliliğini bir kez daha vurgulayarak –hiç ayırım yapmadan- siyasetçi ölümleri, sivil ölümleri... Son iki yıldır ülkemizde gerçekleşen infaz sayısını buradaki insan hakları savunucuları biliyor mu acaba? Şırnak'ta, Sur'da, Cizre'de, Silopi'de ya da ülkenin herhangi bir yerinde gerçekleşen infazlardan bihaber misiniz, yoksa duymazdan ve görmezden mi geliyorsunuz değerli arkadaşlar? Bu tartışmalar burada neticelenmez. Burada kasıtlı ve bilinçli olarak toplantının amacından uzaklaşmak adına yapılan söylemleri kabul etmiyoruz. Biz diğer vekiller gibi, diğer üyeler gibi ülkede yaşanan insan hakları ihlallerini konuşmak ve çözüm için buradayız. Bu anlamda, değerli Başkan, bütün arkadaşlardan beklentimiz, özellikle sizden de toplantının bundan sonraki sürecinde toplantının içeriğine ve amacına yönelik konuşmalar yapılması, aksi takdirde yapılacak olan konuşmaları kabul etmiyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Tabii, sizin takdirinizdir.

Teşekkür ediyorum.

SAİT YÜCE (Isparta) - PKK infazları için her gün şehit cenazesindeyiz, onu biliyoruz.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Tabii ki her gün cenazeler gelir arkadaşlar, bu böyle gitmez yani.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, ben özür diliyorum.

Anayasa'mızın 25'inci maddesi diyor ki: "Her ne sebep ve amaçla olursa olsun kimse düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz. Düşünce ve kanaatleri kınanamaz ve suçlanamaz. Sizden istirham ediyorum. Evet, amaç doğrultusunda..."

BAŞKAN – Ama siz bir hukukçu olarak nasıl bunu bu ortamda ifade ediyorsunuz, ben şaşıyorum. Sonuç itibarıyla burası siyasetçilerin tartışma platformu yani burada yargıda değiliz, kimse sonuçta bir ifade vermeye zorlanmıyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok yani öyle bir hâle geldi ki 25'inci madde, İnsan hakları aktivistleri bizim arkadaşlarımız ve 25'inci madde... Bu, aynı zamanda İnsan Hakları Beyannamesi'nde... Ya, arkadaşlar...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Arkadaşlar, biz burada "Cumhurbaşkanıyla ilgili ne düşünüyorsunuz?" diye sorabilir miyiz size ya da Başbakanla ilgili?

HULUSİ ŞENTÜRK (İstanbul) – Yani terör örgütüyle meşru Cumhurbaşkanını aynı kefeye mi koyuyorsun ya? Ayıp denen bir şey var ya. Biri meşru Cumhurbaşkanı, biri çşkıya ya.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Ben başta ifade ettim, herkesin sahiplendiğini düşünmek durumunda kaldım. Sadece demokratik yetkinin değil, demokratik meşruiyetinin şartı olan devletin kuvvet tekeline herkesin ortak bir bilinçle sahip çıkması gerektiği hususunu... Bunun da insan hakları aktivistleri olma iddiasında olan herkesin, hepimizin sonuçta şartı olduğunu düşünerek bunları ifade ettim. Katılırsınız katılmazsınız.

Ben teşekkür ediyorum.

IV.- KONU

A) GÖRÜŞMELER

1.- Ceza infaz kurumlarında yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin görüşmeler

BAŞKAN - Sözü Enis Yavuz Yıldırım Bey'e veriyorum.

Buyurun.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM – Sayın Başkanım, İnsan Hakları Komisyonunun saygıdeğer üyeleri, sayın milletvekillerim; hepinizi sözlerimin başında saygıyla selamlıyorum.

Geçtiğimiz hafta sayın Komisyon üyelerimizin bizlere tevdi etmiş olduğu sorular vardı, ceza infaz kurumlarında yaşandığı iddia olunan hak ihlalleri ya da bu konuda gelen şikâyetlere ilişkin. Bu konuda yüksek heyetinize bilgi arz etmek üzere Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünden çalışma arkadaşlarımızla huzuruna geldik.

Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; öncelikle ceza infaz kurumlarımızın mevcut durumundan bir iki cümleyle müsaade ederseniz bahsetmek istiyorum. Hâlihazırda ceza infaz kurumlarımızda 195 bin hükümlü ve tutuklu bulunmaktadır. Bu hükümlü ve tutuklularımız yine, hâlihazırda 372 ceza infaz kurumumuzda bulunmaktadırlar. 290 kapalı ceza infaz kurumumuz, 66 açık ceza infaz kurumumuz, 4 çocuk kapalı ceza infaz kurumumuz, 2 çocuk eğitimevimiz, şu an itibarıyla 4 kadın açık ceza infaz kurumumuz, 6 da kadın kapalı ceza infaz kurumumuz hâlen faaldir. Bunlar farklı büyüklükte kurumlarımızdır. 15 Temmuz darbe girişiminden sonra özellikle artan tutuklu sayısı itibarıyla da ceza infaz kurumlarımızda bu 195 bin rakamı doluluk açısından yaklaşık yüzde 104'e tekabül etmektedir. Burada kapasite fazlalığını, mağdur etmemek açısından, kapasite fazlasını karşılayabilmek açısından kurumlarımıza ek yatak koymak ya da bazı ek üniteleri yatakhaneye çevirmek suretiyle tedbirler alınmıştır ve bu konuda kurum kapasiteleri ve mevcutları yakından takip edilmektedir. Elbette,

yaklaşık bir ay içerisinde 30 bin civarında tutukluyu kabul ettik. Bu, dünya infaz sistemlerinin alışık olduğu, hiçbir infaz sisteminin alışık olduğu bir durum değil idi. Bunu bir üst organizasyonla, yüksek bir organizasyon hızıyla kurumlarımıza kabul edip bunları kurumlarımızda kurum kapasitelerine uygun bir şekilde muhafaza etme yükümlülüğümüz vardı, bunu geçen süre içerisinde süratle yapmaya çalışma arkadaşlarımla birlikte gayret gösterdik.

Sorulara cevap vermeye geçmeden önce, öncelikle birkaç hususu daha arz etmek istiyorum. Bize intikal eden şikâyetlerle ilgili, hak ihlallerine ilişkin şikâyetlerle ilgili hiçbir ön kabulümüz yok kurum olarak. Yani benim personelim yapmaz, bizim kurumlarımızda böyle şey olmaz ya da şikâyet gelir gelmez bu mutlaka olmuştur diye bir ön kabul içerisinde hareket etmiyoruz. Bizlere gelen her bir müracaatı, her bir şikâyeti mutlaka detaylarıyla araştırmaya gayret ediyoruz. Bu noktada, sayın vekillerimizin bizlere intikal ettirdikleri hak ihlali iddiaları bizim görevimizi kolaylaştıran bir unsur olarak bizim için önemli bir konu ya da çeşitli yerlerde gündeme getirdiklerinde, basında tespit ettiğimizde, yine basın aracılığıyla farklı kanallardan gelen hak ihlali iddialarını da mutlaka detaylarıyla incelemeye gayret ediyoruz. Çünkü, bizim kurumlarımız 195 bin hükümlü, tutuklunun olduğu ve 52 bin personelle yönettiğimiz kurumlar. Dolayısıyla, bu kurumlarda elbette münferit olarak birtakım olumsuzlukların yaşanma ihtimali her zaman vardır. Ancak bizim için önemli olan iki husus var burada. Birincisi şu: Hak ihlali sayılabilecek olayların sistematik ya da kurumsal olup olmaması. Bizim kurumlarımızda, özellikle ceza infaz sistemimiz 2000’li yılların başından itibaren kendine bir yol haritası çizmiştir, insan haklarını esas alan, insan hak ve onurunu esas alan ve özellikle de Batılı infaz sistemlerinin, gelişmiş hukuk sistemlerinin ortaya koyduğu infaz sistemlerinin hedeflediği ceza infaz anlayışını ortaya koymaya çalışan bir anlayış. Biz akademisyenlerin desteğiyle, bilim adamlarının desteğiyle, uluslararası projelerle, iyileştirme ve rehabilitasyon faaliyetlerimizle ortaya koymaya çalışıyoruz biz bu anlayışı. Türkiye hakikaten 2000’li yılların başından itibaren daha önce hiç olmadığı kadar kaynak ayırmıştır bu konuda. Modern ceza infaz kurumları, bununla ilgili mutlaka olması gereken fiziki altyapıyı oluşturmuştur. Türk ceza infaz kurumlarında ilk defa psikososyal servisler devreye girmiştir, sosyal hizmet uzmanları, psikologlar, eğitimciler ilk defa aktif olarak infaz sisteminin içerisinde iyileştirme yönünü de güçlendiren bir anlayışla içeriye girmiştir. Bu hususu daha fazla zamanımızı almamak için genişletmiyorum.

Bu çizgiden, bu gidişattan bizim kurumsal olarak vazgeçmemiz söz konusu değildir. Dolayısıyla, asla insan hak ve onurunu esas alan uygulamalardan kurumsal olarak geri dönüş mümkün değildir, söz konusu değildir, böyle bir kurumsal yaklaşım söz konusu olmayacaktır. İkincisi de: Madem ki münferit hadiselerin olma ihtimali söz konusu, bu hadiseler nasıl yaklaşıldığı önemlidir. Biz intikal eden her türlü insan hakkı ihlalinin -az önce de arz etmeye çalıştım- mutlaka bu iddialara ayrıntılı bir şekilde, bir ön kabul içerisinde olmadan, detaylı bir şekilde, mağdurun, şüphelinin kimliği, suçu ya da hiçbir unsuruna bakmaksızın ceza infaz kurumumuzda olduğu iddiasını yalın olarak ele alarak ciddiyetle ve samimiyetle yaklaşmaya gayret ediyoruz. Bununla ilgili bizim genel müdürlüğümüz bünyesinde kurulan kontrolörler kurulumuzu kullanıyoruz, mahalinde çok detaylı incelemeler yaptırmaya gayret ediyoruz, konunun basının gündeminden düşmüş olmasını da önemsemiyoruz, onu da arz edeyim. Konu basının gündeminden düşmüş olsa dahi, bizim vicdani gündemimizden düşünceye kadar takibini yapmaya gayret ediyoruz, bunu yüksek heyetinize arz etmek istiyorum.

İhlal iddialarının son dönemlerde artmış olmasının genel bir sebebi olarak da ceza infaz kurumlarımızda kalabalıklaşma ve özellikle de yoğun sirkülasyonun olduğunu değerlendiriyoruz. Ancak, bir hususa özellikle yüksek heyetinizin dikkatini çekmek istiyorum: Bazı konularda ceza infaz sisteminin içerisinde hukuki alt yapısı olan kavramlar belki yanlış bilgidir, belki eksik bilgidir, belki de o müessesenin kabul edilmeyişinden dolayı bir hak ihlali olarak sürekli gündeme geliyor. Mesela

“çıplak arama” adı verilen -ki sorular içerisinde var, cevabımı arz ederken de bahsedeceğim- detaylı arama... Biz uluslararası bütün sistemleri de inceledik. Batı hukuk sistemleri içerisinde en insani şekilde ülkemizde uygulanıyor. Yani, bakın, Fransa’da –ki ben kendim inceledim- Belçika’da, İngiltere’de kişi iç çamaşırlarından da arındırılarak arama yapılıyor, yine vücut boşlukları gerektiğinde aranabiliyor. İngiltere’de örneğini gördüm, iç çamaşırlarından arandıktan sonra arama yapıyorlar, ayrıca da detektör özelliği olan metal bir iskemleye oturtuyorlar, burada ayrıca vücutta bir metal olup olmadığının veya vücut boşluklarında bir şey olup olmadığının araştırması yapılıyor.

Çok genel olarak bilgi arz etmek istiyorum çünkü insan hakları açısından çok fazla gündemimize geldiğini biliyorum. Türkiye’de çıplak arama rutin bir uygulama değildir öncelikle. Çıplak arama ihtiyacı doğduğunda –ki neye karşı? Örgütsel haberleşmeye karşı, uyuşturucuya karşı, içeriye kesici, delici bir alet alınmaması hususunda giysiler üzerinde yapılan bir aramadır çıplak arama, çıkarılan giysiler üzerinde- kişi kapalı, dışarıdan görülemeyecek bir odaya alınır, hemcinsi tarafından bu odada aranır, elbiseleri tecrit edilir, iç çamaşırı üzerinde kalır ve 2013’ten sonra Sayın Başkanım, kıymetli üyeler, bir uygulamaya geçtik, kişinin mahremiyet duygusunu rencide etmemek için –biz Batı toplumlarından biraz daha farklıız bu konuda- tek kullanımlık kâğıt elbiseler, bu ameliyat elbiseleri şeklinde ceza infaz kurumlarımıza dağıttık, eğer kişi talep ederse bu tek kullanımlık kâğıt elbiselerden de kişiye verilmesi mümkün olacaktır. Bu konuda herhangi bir ihtiyaç varsa tüm kurumlarımıza da bunu verebiliriz. Üretimimizi de biz iş yurtları aracılığıyla yapıyoruz. Dolayısıyla, mahremiyet duygusuna olabildiğince en üst düzeyde dikkat ederek bunu yapıyoruz. Bizim bildiğimiz infaz sistemlerinde bu aramanın yani giriş aramasının, ceza infaz kurumlarına giriş aramasının alternatifi olan bir sistemi biz tespit edemedik. Eğer bu kaygılarımızı ortadan kaldıracak alternatif bir teknolojik sistem varsa bunu da almaya, kurmaya, geliştirmeye bizler razıyız çünkü ceza infaz sistemi her zaman gelişmeye açık bir sistem, sürekli kendini geliştiren bir sistem.

Bu giriş kısmıyla ilgili olarak genel bilgileri arz ettikten sonra müsaade ederseniz Sayın Başkanım sorulara ve cevaplara hemen süratle geçmek istiyorum.

Son dönemde ceza infaz kurumlarında işkence, taciz, darp şiddet gibi iddiaların yoğun geldiği ifade edildi. Burada bu iddialarla ilgili zaten girişte biraz genel bilgi verdik ama ceza infaz kurumlarımız ayrıca denetime açık kurumlar. Yakın tarihte de biliyorsunuz CPT tarafından genel bir denetleme yapıldı, bir inceleme yapıldı. Yine, Birleşmiş Milletler Kötü Muameleyi Önleme Mekanizması, SPT tarafından da incelemeler yapılıyor. Huzurunda bulunduğumuz İnsan Hakları Komisyonu ve buna bağlı olan Cezaevleri Komisyonu tarafından inceleme, denetleme yapılıyor. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Kamu Denetçiliği, Anayasa Mahkemesi, infaz hâkimlikleri, sivil izleme kurulları gibi, müfettişlerimiz, cumhuriyet savcılarımız gibi birçok kişi ve kurum tarafından ceza infaz kurumlarımız denetime bu anlamda açık kurumlar. Ancak bir kez daha ifade ediyorum: Bütün bu denetimlerin dışında somut olarak gelen iddialar olduğunda bunlara somut cevapları vermeye, somut araştırmaları yapmaya ya da varsa bunun bir mesnedi bununla ilgili adli gereğini yapmaya gayret ediyoruz.

Bu iddiaların artmasının bir sebebini de şöyle arz edebilirim: Kamuoyunda genelde ceza infaz kurumlarından yazılan mektuplar ya da kişisel müracaatlar reel sonuçmuş gibi yansıtılıyor yani bize dönüp herhangi bir konunun aslına ilişkin araştırma yapılsa, bizlerden soru sorulsa konuya ilişkin belki bunların bir çoğu kamuoyunda yer bulmayacak, karşılık bulmayacak, bizden alınacak cevaplarla belki ilgili kişi bunu paylaşma gereği de duymayacak. Ancak, genelde ceza infaz kurumlarından gelen mektup ya da müracaatlar reel sonuçmuş gibi, bir vakıymış gibi zaman zaman basında, diğer yerlerde yer buluyor. Tabii, biz bunlara ilişkin cevaplarımızı veriyoruz, son zamanlarda İnternet sitemizde veriyoruz

ama bir kamu kurumu kimliğiyle bizim cevaplarımız cılız kalıyor, asıl suçlamanın karşısında bizim cevaplarımız çok fazla doğrusu duyulmuyor, kendimizi duyuramıyoruz. Belki bunu da bir özeleştirici olarak ifade etmek istiyorum.

Bu noktada, yine bu başlık altında Ayşenur Parıldak’la ilgili...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Efendim, özür diliyorum. mektup okuma komisyonunuz var. Onu okuduğu zaman komisyon, bunların notlarını alsa, bir incelese, hatta bu basına düşmeden bu tip şeyleri yapsa daha doğru olmaz mı? Yani araya girdim, konuyla bağlantılı olduğu için söylüyorum.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Sayın Başkanım, ara sorulara cevap vermem konusunda takdiriniz nedir efendim?

BAŞKAN – Buna sorulduğu için artık verelim ama onun dışında da not alalım çünkü tekrar geleceğiz, vaktimiz var.

Buyurun.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Sayın vekilim, bu, mektup okuma komisyonunda inceleniyor elbette bu mektuplar. Şimdi, bununla ilgili biz de yeni mekanizmalar da kurmaya çalışıyoruz yani ilk ağızdan şikâyetleri önlemek noktasında. Önemli hususlar ya da ihlal iddialarıyla ilgili bize bildirilen konular var iç mekanizmadan ama daha doğru olanı bence dış mekanizmalardan bunları duymak çünkü daha gerçekçi olabilir ya da daha cesur iddialar bize o şekilde ifade edilebilir. Bu noktada da arkadaşlar üzerinde çalışıyorlar, son aşamaya geldiler. Vatandaş için bir müracaat ve ihbar portalı oluşturuyoruz, bunu vatandaşımıza da duyuracağız. Biz de bu beyanlara, bu görüşlere ulaşmak istiyoruz işimizin kolaylaşması açısından. Bunları ne kadar çok bilirsek o kadar çok çözüm üretme imkanımız olur. Yine, avukatlar ve ziyaretçiler aracılığıyla da doğrudan dışarıya çıkarılabiliyor bu müracaatlar, öyle olunca da bize hiç uğramadan çıkıyor. Şunu ifade edeyim; Şikâyet kutuları neredeyse kullanılmaz oldu artık ceza infaz kurumlarında, genelde doğrudan dışarıya çıkarmayı tercih ediyorlar. Yine resmi yerlere giden mektuplar okunmadan gönderiliyor.

Ayşegül Parıldak’la ilgili, bu konuyla ilgili basın açıklaması da yaptık onunla ilgili. 60 yaşındaki kadının iki kez çıplak arandığı iddiaları vardı. Bizim ceza infaz kurumlarımızda bununla ilgili savcılığımızda inceleme devam ediyor, ancak böyle bir tecrit durumu söz konusu değil, ziyaretçileri kimlerin ziyaret ettikleri belli. Yine, ilgilinin bununla ilgili alınmış Mustafa Kemal Devlet Hastanesi tarafından adına düzenlenen raporlar var. Bununla ilgili özel olarak biz -detaylara çok fazla girmek için şey yapıyorum- ilgili sayın vekilimize bilgi arz edebiliriz.

“Hükümlü ve tutuklulara kitap, gazete, yayın hakkı kısıtlandı.” deniliyor. Örneğin, kütüphaneden kitap verilmediği, belli muhalif kanalların izletilmediği gibi. Burada 5275 sayılı Kanun’umuzda kitap hakkında faydalanmayı 62’nci madde düzenliyor, yine tüzüğümüzde bu düzenleme var. “Kapalı kurumlardaki hükümlü mensup olduğu dinin bayram günlerinde, yılbaşında ve nüfus kaydında belirtilen doğum günlerinde dışarıdan gönderilen ve kurum güvenliği için tehlikeli olmayan hediye kabul etme hakkına sahiptir.” diyor mevzuatımız ve eğitim kurulunca kurum güvenliğini tehlikeye düşürdüğü veya müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsadığı tespit edilen yayın hükümlüye verilmemektedir. Mahkûmlar 2015 yılı içerisinde tutuklu ve hükümlüler tarafından... Bu dışarıdan getirilenlerle ilgili bu kısıtlamaların dışında olanları genel uygulama itibarıyla veriyoruz ancak olağanüstü hâl döneminde, başladığından bu yana -biraz sonra onunla ilgili ide detay arz edeceğim- kişilerin kantin aracılığıyla kitap satın alması serbest olmakla beraber dışarıdan getirilen kitaplar özellikle bilgi aktarımı, haberleşmenin önüne geçmek için idare gözlem kurulu kararlarıyla kısıtlanabilmektedir, ancak bu genel uygulamamız değildir.

Kütüphanedeki kitaplardan 2015 yılında istifadelerle ilgili rakam hazırlamış arkadaşlar. 1 milyon 120 bin 907 kitap o süre içerisinde kütüphanelerimizde hükümlüler, tutuklular tarafından okunmuştur, alınmıştır. Bu dışarıdaki okuma oranından belki daha yüksek bir rakam çünkü içeride çok fazla kitap talebi var. Kütüphanelerimizde 1 milyonu çok aşkın kitap söz konusu. Biz ceza infaz kurumlarımızda özellikle kütüphane hakkını sınırlayıcı herhangi bir yazı göndermedik. Böyle bir uygulama talimatımız da olmadı. Bu konuyla ilgili yine spesifik olumsuz örnekler varsa bunları bilirsek mealinde müdahale edebiliriz.

Kitap sınırlaması konusu çok fazla gündeme gelen bir konu. Aslında bakarsanız, genel bir bakışla bir kişinin fazla kitap okumasının elbette hiçbir sakıncası yok, hiçbirimiz için hiçbir sakıncası yok. Ancak, ceza infaz kurumlarımızın genel kalabalığı da gözetilecek olursa, kişi başına kitapları kitap sayısını sınırlamadığınız zaman içeride oluşacak olan anormal kitap sayısı öncelikle içeride bulunanların güvenliği için bu bir risktir. Biz yangın, vesaire gibi durumlarda yanıcı, tutuşacak malzemeyi mümkün olduğunca odalarda azaltmaya çalışıyoruz. Yine, özellikle ceza infaz kurumlarında infaz kurumunun güvenliği açısından da içerideki malzemenin... Dünyanın tüm infaz sistemlerinde içerideki malzeme tahdididir, dünyada hiçbir infaz sisteminde, ceza infaz kurumunda odada sınırsız eşya yoktur. Çünkü sınırsız eşyanın olduğu yerde ne sağlıklı arama yapabilmeniz mümkün ne sağlıklı bir denetim yapabilmeniz mümkün. Bunun için de biz tüm kurumlardaki hükümlü, tutuklu sayısı aynı olmadığı için böyle bir sınırlama getirmedik. O kurumu yöneten ceza infaz kurumu müdürlüğü idare gözlem kurulu kurumun güvenlik risklerine, sayılarına dikkat ederek bulundurulacak eşyalarda bizim genel çerçevemizin içerisinde kalacak şekilde bazı sınırlamalara gidebilmektedir. Bir kişinin aynı anda 10 kitaptan fazla bulunduramayacak olması bu kişinin 10 kitaptan fazla okuyamayacak olduğu anlamına gelmiyor. Kitapları değiştirmek suretiyle kütüphanede bulunan binlerce kitaptan da istifade edebilir. Sadece ve sadece eş zamanlı koşuşt, odada bulundurulacak kitaba ilişkin bir sınırlandırma vardır burada. Bunun sebebini de şöyle arz edeyim: 2013 yılında bir odada yapılan aramada yaklaşık 2 bine yakan kitap tespit edilmiştir. Bu kitaplarla istediğiniz zaman bariyer oluştursunuz, isterseniz okursunuz, isterseniz bu kitaplarla tutuşturucu malzeme olarak bütün kuruma zarar verebilirsiniz. Dolayısıyla, burada fiziki bir güvenlikten bahsediyoruz. Yoksa, tam tersine, biz kurumlarımızda okuma yarışları düzenliyoruz, kütüphaneden fazla kitap alanlara ödülleri veriyoruz. En son düzenlediğimiz eş görüşü, telefonla görüşme, açık görüş hakkının uzatılması gibi ödüllerden istifade etmede de kitap okuma bizim önemli ölçütlerimizden birisi. Bunu bu şekilde arz etmiş olayım. Bizim kitap kısıtlamadaki kastımız bu değildi.

Mahkûmların kullanacağı kıyafetlerin sıfır etiketli olması, ikinci el olmaması gibi bir uygulama... Bu, mutlaka burada gündeme getirildiğine göre böyle bir örnek vardır. Bu örnek bizimle paylaşılsa biz neyin yanlış yorumlandığını ilgili kurumla da tespit eder ve düzeltiriz. Kimseyi sıfır elbise almak zorunda bırakamazsınız, hele ceza infaz kurumlarının ekonomik profili son derece belli. Mümkün olduğunca iç çamaşırı ve çorapların kurumdan alınmasını tercih ediyoruz. Sayın Komisyon üyeleri zaman zaman ceza infaz kurumlarına giriyorlar, biz iç çamaşırı ve çoraplarla ceza infaz kurumlarına geçmişte uyuşturucu dâhil -bunun somut örneklerini de arz edebiliriz- bazı materyallerin içeri sokulduğunu biliyoruz. Bu sebeple, iç çamaşırı ve çoraplar kantinlerden temin ediliyor ancak kıyafetler ailelere verilip, yıkanıp tekrar kurumun torbalarıyla geri getirilebiliyor ya da kıyafetler ceza infaz kurumumuzda da yıkanabiliyor. Bu noktada fazla kıyafetler yani odada bulunması gerekmeyen, odada bulunması sayısal olarak uygun olmayan kıyafetler de eşya deposunda saklanıyor, kişiler daha sonra bu kıyafetlerini tekrar talep edebiliyorlar. Böyle bir, etiketsiz kıyafet yasağı söz konusu değil. eğer uygulama varsa yanlış uygulamadır; onu arz etmiş olayım.

OHAL sonrasında telefon görüşmeleri on beş güne çıkarılmıştır. Tabii, ceza infaz kurumlarımızda biz tüm faaliyetleri önce güvenlik zemininde yapmaya çalışıyoruz. Az önce, girişte de arz ettim, güvenlik zemininde iyileştirme ve eğitim çalışmalarına sürekli devam ediyoruz, devam etmeye çalışıyoruz. Bu da kurumlarımızda ciddi bir sirkülasyon yaratıyor. Telefon görüşmeleri de ciddi bir iç sirkülasyon yaratıyor. KHK'yla beraber, ceza infaz kurumlarımıza tutuklu girişinin ve çıkışların çok yoğun olduğu bu dönemde ve soruşturmaların da henüz daha çok taze olduğu bu dönemde kurumlarımızda haftada bir olan telefon görüşmesi on beş günde bire, 667 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle çıkarılmıştır. Kurumlarımıza şu an itibarıyla 34 bin yeni tutuklu gelmişti, onun dışındaki şeylerle toplam 40 bin, 15 Temmuzdan sonra yeni tutuklunun geldiğini değerlendirecek olursak bu tedbire ihtiyaç duyulmuştur.

E tipi cezaevlerinde mahkûm sayılarının çok fazla olduğu, insanların üst üste yattığı, nöbetleşe nefes aldıkları, tuvaletlerin önünde yattıkları iddia edilmiştir. Giriş kısmında da arz etmiştim, kapasite ve mevcut konusunu. Elbette, çok yoğun bir girişin olduğu 15 Temmuzdan hemen sonraki süreçte bazı ceza infaz kurumlarımızda kalabalıklaşma meydana gelmiştir. Sistemin tamamında zaten bir doluluk durumu söz konusuydu. Bu sebeple, bu kalabalıklaşmayı tolere etmek için tüm Türkiye cezaevlerini planlayarak bu kalabalıklaşmayı daha makul şekilde dağıtabilmek için belli zamanlara ihtiyaç vardı. Biz bu zamanları mümkün olduğunca değerlendirdik, bunu yapmaya çalışıyoruz. Ancak, bu arada, yeni açılan, geçtiğimiz yıldan önce, ondan önceki yıldan önce planlanmış olan ceza infaz kurumlarımız da peyderpey hizmete giriyor. Bunlar hizmete girdikçe bu kalabalıklaşma da daha seyretiliyor, daha makul seviyelere getiriliyor. Bu noktada kurumlarımızda kalabalığın getirdiği olumsuz etkileri ortadan kaldırmaya yönelik de bütçe imkânlarımızı da zorlamak suretiyle gerekli destekleri vermeye çalışıyoruz. Bazı ceza infaz kurumlarımızda biraz daha kapasitenin üstündeyiz, çok az sayıda infaz kurumumuzda da şu anda kapasitenin bir miktar altındayız. Tüm Türkiye'yi görerek bunları dengelemeye çalışıyoruz.

Ceza infaz kurumlarımızda hijyenin bulunmadığı, fare ve böcek olduğu iddia edilmiştir. Özellikle, yeni yapılan ceza infaz kurumlarımızda yani fiziki yapısı yeni olan, 2000'li yıllarda yapılmış olan ceza infaz kurumlarımızın biz hijyen açısından da çok çok daha iyi durumda olduğunu biliyoruz. Zaten yeni kurum yapmanın faydası ve modern esaslara göre kurum yapmanın faydasını burada görüyoruz. Eski kurumlarımızda bunun olma ihtimali -bu var demiyorum- belki çok daha yüksek. Bu kurumları -biraz sonra arz edeceğim- yavaş yavaş kapatıyoruz. Ancak bu kurumlarda gerek bu tip olumsuzluklara karşı gerek binanın eskiliğinden, köhneliğinden kaynaklanan başka hususlara karşı, mesela, suların hijyenik ve steril olması gibi, sürekli tedbirler alıyoruz, sağlık müdürlükleriyle irtibat hâlindeyiz, hijyenik tedbirler alıyoruz. Şurada memnuniyetle yüksek heyetinize arz etmek istiyorum ki bu kadar sıkışıklığı size arz ederken bakın, bulaşıcı hastalıktan bahsetmedik hiç. Bunlar ceza infaz kurumlarında halk sağlığı adına alınan tedbirlerle oluyor. Yoksa, sizler de takdir edersiniz ki bu kadar insanın iç içe yaşadığı yerlerde evlerimizde bile bulaşıcı hastalıklar kol gezerken bunu muhafaza etmek kolay değildir. Bu konuda elimizden gelen tedbirleri alıyoruz ama bu tip hastalıkların ya da bu tip olumsuz ortamların oluştuğu yerler bize bildirilecek olursa derhâl oraya yoğunlaşma imkânı bulabiliriz.

Yine, son yıllarda çok gündeme gelen bir A takımı konusu var, ceza infaz kurumlarımızda A takımı meselesi var. Şimdi, ben öncelikle şunu arz etmek istiyorum: Ceza infaz sistemlerinin kullandığı müesseseler... Bazı konuları biz -az önce, çıplak arama diye tabir ettiğimiz aramada da arz etmiştim- Türkiye ölçeğinde görüyor ve tartışıyoruz ama bu müesseseler Türkiye'nin icat ettiği müesseseler değil ya da Türkiye'nin özel şartları içerisinde üretilmiş müesseseler de değil. Avrupa'da, gelişmiş hukuk sistemlerinin infaz sistemleri içerisinde, ceza infaz kurumlarında bu ve benzeri yapılar mutlaka bulunmaktadır. A takımı var diye söylemiyorum bunu. Bir ani müdahale ekibi; bunun adına birileri "A takımı" diyor, birileri "ani müdahale ekibi" diyor, bir başkası "hazır kuvvet" diyor, birisi "Robocop" diyor. Burada isminin ne olduğu değil ne yaptığı önemli. İnceleyen sayın vekillerimiz bilirler mutlaka,

Batı'da ceza infaz kurumlarında ajite hâle gelmiş bir hükümlüyle -saldırgan olmasına gerek yok, saldırgan bir görüntü vermesi yetiyor- tek bir infaz memurunun diyaloga girmesi, iletişime girmesi yasak. Prosedür işliyor, özel giyimli ekipler bu kişiye yaklaşıyorlar. Hatta, ben İngiltere'de örneğini de gördüm, büyük bir kalkanla bu kişinin üzerine doğru gidip duvarla kalkan arasında bırakıyorlar, herhangi bir fiziki saldırıya meydan vermemek için. Sakinleştikten emin olunca kişiyi rahat bırakıyorlar ya da bir kişiye en az üç kişi olacak şekilde kişinin etkisiz hâle getirilmesini temin ediyorlar. Ben ceza infaz sistemi içerisindeki bir tecrübemi arz etmek istiyorum. Özellikle, saldırganlaşmış birine bu konuda eğitim almamış, bu teknikleri bilmeyen bir kamu görevlisinin onu sakınleştirmeye çalışması ile eğitimi olan özel giyimli birinin sakınleştirmeye çalışması arasında ciddi fark var. İkinci: Çok daha az zararlar, çok daha az hasarlar, kişiyi incitmeden sakınleştiriyor ve etkisiz hâle getirebiliyor. Birincisi sokak yaklaşımı içerisinde ve iki kişinin kavgası şeklinde olabiliyor. O yüzden, bu konuda ceza infaz kurumları kişilerin zaman zaman ajite olabildikleri, çok farklı sosyal kesimlerden, çok farklı psikolojik kesimlerden, kesitlerden gelen insanların bulunduğu bir yer. Kişi kendisine zarar verebiliyor. Bizim ceza infaz kurumlarımızda şu an itibarıyla -arkadaşlarımda tam rakam vardır- 10'un üzerinde -rakamsal olarak arz ediyorum- kendi dudağını diken hükümlümüz var; kendi dudağını dikeyor, bir hastalık. Kendini herhangi bir şekilde kesen ve kanatan, bir anlamda, kendini ifade etme dili olarak kullanan insanlar var. Geçtiğimiz yıl içerisinde -bunun sayısını ayrıca arz edebiliriz- çok sayıda memurumuz çeşitli şekillerde yaralandı. İşte, bu ihtiyatsız yaklaşımdan kaynaklanıyor. Bu konuda ceza infaz kurumlarımızda özel giysisi olan, gerektiğinde... Evet, arkadaşlarım not bıraktılar, biliyordum ama tablo olarak hoş değil; kendi etini kesip yiyen hükümlü var. Şimdi, dolayısıyla, bu durumlarda gerektiğinde müdahale edebilecek şekilde bir birimin, özel giysili, kesici alete karşı elinde metal eldiven bulunan, göğüs bölgesini koruyabilecek materyaller bulunan bir müdahale biriminin her zaman için olması teknik olarak zorunludur. Ama bir mekanizmanın zorunluluğu ayrıdır, bir mekanizmanın insan hakkı ihlali içerisinde kullanılması da ayrıdır. Eğer bu mekanizma herhangi bir ceza infaz kurumumuzda bir insan hakkı ihlaline vasıta olmuşsa -bunun incelenmesinin sorumluluğu idari olarak bize ait, adli olarak ilgili başsavcılığa ait- gerektiğinde incelenir ve görev sınırlarının ötesinde yapılmış müdahalelerin de -hepimize sorulabileceği gibi- hukuki sorumluluk çerçevesinde de hesabı sorulabilir. Ben özellikle, mekanizmayı arz etmek için bu açıklamayı yapmış oldum.

OHAL'de alınan kararların çocuk cezaevlerinde uygulandığı, çocukların da büyüklerde olduğu gibi telefon ve görüşme haklarının kısıtlandığı, özellikle görüş günleriyle ilgili ailelerin sıkıntı çektiği, haberleşme noktasında, telefon görüşmeleri noktasında sıkça cezalandırma ya da herhangi bir gerekçe gösterilmeden telefon haberleşmelerinin yapılmadığı, avukat görüşmelerinin önünde engel oluşturulduğu iddia edilmiştir. OHAL kapsamında alınan önlemler sadece terör suçundan tutuklularla ilgilidir. Bu konuda büyük ya da küçük ayrımı yapılmamıştır, OHAL kapsamında alınan önlemlerle ilgili büyük ya da küçük ayrımı yoktur. Terörle ilgili tutukluların tümüne eşit olarak uygulanmaktadır.

Milletvekillerine gönderilen mektupların örgüt içi haberleşme aracı olduğu gerekçesiyle ilgisine iletilmediği iddia edilmektedir. Bizim infaz mevzuatımızda yazılan mektuplar kurumlarda bulunan mektup okuma komisyonlarınca -az önce sayın vekilimiz de ifade ettiler- değerlendirilmektedir ve yine bu komisyonlarca sakıncalı olanlar ilgisine ulaştırılmaz; temel ilkemiz bu. Neye göre sakıncalı olanlar? Kurumun asayiş ve güvenliğini tehlikeye düşüren, görevlileri hedef gösteren, terör ve çıkar amaçlı suç örgütü veya diğer suç örgütleri mensuplarının örgütsel amaçlı olarak haberleşmelerine neden olan, kişi veya kuruluşları paniğe yönlentecek yalan ve yanlış bilgileri, tehdit ve hakaret içeren mektuplar gönderilmez. Hükümlü tarafından resmî makamlara veya savunması için avukatına gönderilen mektuplara denetime tabi değildir, bunlar kapalı bir şekilde ilgili mercisine iletiliyor. Milletvekillerine gönderilen mektupların örgüt içi haberleşme kapsamında sayılarak gönderilmediği iddiası doğru bir

iddia, değildir; daha doğrusu, bize yansımalar itibarıyla şu ana kadar doğrulayabildiğimiz bir iddia değildir. Ancak, somut örnek bize intikal ettirilirse -az önceki ilk söylediğim ilke çerçevesinde arz ediyorum bunu- biz o hususla ilgili gerekli incelemeyi yapar ve sonucunu arz ederiz.

Ceza infaz kurumlarımızda sohbet hakkının kısıtlandığı iddia edilmiştir. Bizim bu konuda, sohbet hakkıyla ilgili bir genelgemiz var. Hükümlülere, tutuklulara ne şekilde sohbet hakkından istifade ettirileceği hususu vardır. Avrupa Cezaevi Kuralları çerçevesinde sohbet hakkının verilmesi gerekmektedir. Ancak, Avrupa'daki uygulama, kişileri tamamen tek odada tutmaktan ibaret bir uygulama olduğu için zaman zaman kişilerin bir araya getirilmesi gerekiyor. Bizim ceza infaz kurumlarımızda havalandırma alanında en azından bir araya gelmeleri her zaman için mümkün olabilmektedir, tek kalanlar için dahi. Ancak, olağanüstü hâlden önce olan sürelerde ve yapılan uygulamalarda -sohbet hakkı kapsamında arz ediyorum- olağanüstü hâlde beraber farklılıklar olmuş olabilir, bu yaygın bir uygulama olarak kalmayacaktır; bu, az önce de arz etmeye çalıştığım sirkülasyonun doğal bir sonucudur. Bununla ilgili biz genel uygulamalarımızı tekrar kurumlarımızda, özellikle, bu sevk ve nakiller bir düzene girdikten sonra gözden geçireceğiz.

“Şakran, Bolu, Ödemiş gibi cezaevleriyle ilgili çıplak arama, ince arama, oyuk arama iddialarının bulunduğu, bu arama biçimlerinin tekrar bütün cezaevlerinde uygulanmaya başlandığı iddia edilmiştir.” deniliyor. Bununla ilgili, ben, “çıplak arama” diye tabir edilen beden aramasına ilişkin girişte bir bilgi arz etmiştim. “Oyuk araması” diye tabir edilen, vücut boşluklarında ceza infaz kurumuna yasak malzemelerin girmesine karşı yapılan arama, ki Sayın Başkanımız, saygıdeğer üyeler; telefon dâhil olmak üzere bu şekilde çok sayıda materyal ele geçirilmiştir. Dolayısıyla ceza infaz kurumlarımıza yasak malzemelerin, tehlikeli malzemelerin girme yöntemlerinden birisidir bu yöntemle kurumlara yasak malzeme sokulması. Oyuk araması, ilgili yönetimin talebi ve somut gerek görmesi üzerine tabip tarafından yapılmaktadır, hekim tarafından yapılmaktadır yani idari görevliler tarafından yapılmamaktadır. Kişinin sağlığı gözetilerek sağlık şartlarına dikkat etmek suretiyle yapılmaktadır.

Onun dışında da az önce “çıplak arama” diye tabir edilen beden aramasının yöntemini arz etmiştim, eksik kalan bir husus var. Kişinin önce üst tarafı soyulur üst tarafı aranır, üst tarafı giydirilir, alt tarafı soyulur -ama az önce ifade ettiğim sınırlar içerisinde- sonra alt tarafı aranır. Yani biz bu sistem içerisinde mahremiyete olabildiğince dikkat etmeye çalışıyoruz.

Ve bu aramalar sırasında personelin zaman zaman taciz ettiğine ilişkin iddialar gündeme geliyor. Az önce de ifade ettim, arz etmeye çalıştım, hemcinsi tarafından aranmaktadır. Bunlar da detaylı olarak inceleniyor bu taciz iddialarına ilişkin olarak. İçeriye belki bu anlamda müşahit olsun diye -çünkü kameraya alabileceğiniz bir ortam değil- kendinizi anlatabilmek için daha fazla personel -yine hemcins olmak kaydıyla- alabilirsiniz ama kişinin mahremiyetinin minimal ihlali ilkesine aykırı olacağı düşüncesindeyim.

Çıplak aramayla ilgili, son iki yılda Genel Müdürlüğümüze 23 şikâyet başvurusu olmuştur. Bu 23 şikâyet içerisinde, geçen hafta burada ifade edilen Bolu, Ödemiş ve Şakran'dan gelen bir şikâyet yok ancak, bunu arkadaşlarımız -23 şikâyet- çıkardılar, onu da bilgi olarak arz edeyim.

15 Temmuz sonrasında avukatlarla görüşen mahkûmların görüşmelerinin hem kayda alındığı hem de infaz koruma memurları tarafından dinlendiği belirtildi burada. 667 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle terör ve örgütlü suçlarla sınırlı olmak kaydıyla, olağanüstü hâl süresince bu suçlardan tutuklu kişilerin avukatla görüşmelerinde terör örgütünün yönlendirilmesi, bunlara emir ve talimat verilmesi veya gizli mesajlar iletilmesi veya örgüt tarafından içeriye talimat gönderilmesi ihtimali

hâlinde cumhuriyet savcısının kararıyla tutuklu-avukat görüşmesi fiziki ve teknik takibe tabi tutulmuştur. Burada Genel Müdürlüğümüz açısından bir idari inisiyatif söz konusu değildir, ilgili cumhuriyet savcısının arz ettiği gerekçelere göre lüzum duyması hâlinde bu takibi yapması mümkündür.

Hasta mahkûmlarla ilgili sevk sıkıntılarının bulunduğu, bu durumun basına da yansdığı, ağır hasta mahpusların tahliyelerine ilişkin bir konsensüs olduğu ancak bu konjonktürün değişmesiyle birlikte sanki o hasta tutuklu ve hükümlülerin iyileşmiş gibi Adli Tıp Kurumu tarafından verilen “Cezaevinde kalmaz.” raporlarının bir anda “Cezaevinde kalabilir.”e dönüştüğü; Adli Tıp Kurumunda en son 38 kişinin Adli Tıp Kurumu görevlisi olarak gözaltına alındığı, gözaltına alınan kişilerle bu raporlar arasında bir bağlantının olup olmadığı hususları gündeme gelmiştir. Tabii sorunun sonundan başlayacak olursak, gözaltına alınan gerek Adli Tıp Kurumu görevlileri -yani FETÖ örgütüne mensup olmak iddiasıyla- gerek diğer kamu görevlilerinin görevlerini yaparken yaptıkları iş ve işlemlerle örgüt mensuplukları arasında illiyet bağının olup olmadığı hususunun ilgili başsavcılıkların incelemesi çerçevesinde olduğunu düşünüyoruz çünkü bu kişilerin mutlaka yaptıkları iş ve işlemler de örgüt mensuplukları iddiası çerçevesinde süreç içerisinde incelenecektir. Ancak İnfaz Kanunu’nuzun 16’ncı maddesinin 6’ncı fıkrasında, hepinizin bildiği, ağır hastalık ve engellilik nedeniyle infazın geri bırakılması düzenlenmiştir. Yasanın yürürlüğe girdiği 2013 tarihinden bugüne kadar ceza tehiri talebi kabul edilen –detayları arz etmemek için atlıyorum- 767 kişidir, işlemleri devam eden 145 kişi vardır. Adli Tıp Kurumu tarafından ceza tehiri uygun görülmeyen de 1.087 kişi bulunmaktadır.

Bununla ilgili ben şunu da arz edeyim: “Benim hastalığım ceza tehiri gerektirir.” diyen herkesin müracaatının düştüğü günden itibaren... Genel Müdürlükte oluşturduğumuz özel bir büro var –sayın vekillerimiz belki bu bilgileri alırken bilirler- müracaat tarihi, müracaatın hangi aşamada olduğu, kaç gündür rapor beklendiği, neyin beklendiği, niye beklendiği hususları o büroda takip edilmektedir. Bunun sebebi de hayati tehlikesi olan ve bu nedenle cezanın ertelenmesini isteyen bir kişinin ceza infaz kurumunda ölümünü önlemek ve bununla ilgili süreçleri manuel takip etmek suretiyle –Adli Tıp Kurumu da başta olmak üzere- hızlandırmak. Bunu biz Genel Müdürlüğümüzde bir büro içerisinde takip ediyoruz, istenilen herhangi bir kişinin bu süreçteki aşamasını aşağı yukarı eş zamanlı olarak -o büromuzla ilgili daire başkanı arkadaşımız da burada- o büromuzdan sormak mümkün. Bu konudaki mekanizmamızı bu şekilde arz etmiş olayım.

Şırnak Cezaevinin altı aydır abluka altında olduğu, hiçbir şekilde lojistik anlamda su, gıda, yemek gibi zorunlu ihtiyaçların cezaevine ulaşmadığı, 2 çocuğun hayatını kaybettiği, uyuz vakasının bulunduğu, idarenin bunu görmezden geldiği ve gerekli önlemleri almadığı, 2 çocuğun buna istinaden isyan çıkarttıkları ve bu olayın basına “basit bir yangın” olarak yansıtıldığı, cezaevinde açlık grevi başladığı, bu açlık grevinin dönüşsüz ve sürekli hâle geleceği, HDP milletvekillerinin bu cezaevlerine siyasal konjonktür nedeniyle ziyaret gerçekleştiremedikleri...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Sadece Şırnak değil, tüm cezaevlerine girişimizin engellenmiş olduğunun altını çizelim.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM – Anladım.

Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; öncelikle Şırnak Ceza İnfaz Kurumumuzda Şırnak’ta yaşanan hadiselerden dolayı zaman zaman su kesintileri olmuş idi ancak biz bu konuyla ilgili, ilgili kurum idaresine de gerekli talimatı vermiştik. Biz, bir ara, hükümlülere tamamen şişe suyu dağıtmak suretiyle bir defa, içme suyunu tamamen o şekilde karşıladık ve bunu kamu bütçesinden karşıladık gelen diğer suyun niteliğini bilemediğimiz için. Yine Şırnak’ta yeterli depoya sahibiz; 2 bin tonluk depomuz var burada, bunun 1.000 tonu içme suyu için ve şu anda bloklara yirmi ila yirmi dört saat arasında da su verebiliyoruz. Arızı kesintiler bu anlamda olabilir ancak Şırnak’ta yaşanan bir terör

hadisesi var, bu anlamda patlatılan mayınlar var, bunlar telefon hatlarını, su hatlarını, kanalizasyon hatlarını tahrip edebiliyorlar. Bundan kaynaklanan sorunlar olabiliyordu ama biz bunlara mümkün olduğunca eş zamanlı olarak müdahale etmeye çalıştık. Hatta en son olarak kamusal anlamda bütçe olarak bizim üzerimizde olmamasına rağmen Belediyenin yapamaması, yapmaması nedeniyle boru masraflarını da kurum bütçesinden karşılamak suretiyle uzak bir yerden suyumuzu oraya almış olduk, şu anda da su sorunu yok.

PKK örgütü mensubu olma iddiasıyla ceza infaz kurumuna tutuklu olarak gelmiş olan, 18 yaşından küçük 2 çocuk tutuklunun yangında ölmesi hadisesiyle ilgili olarak olayın meydana geldiği gün derhâl oraya kontrolör görevlendirdik ve kontrolörlerimiz mahallinde çok detaylı bir araştırma yaptılar. Ben olayın esasını şu şekilde yüksek heyete arz edeyim: Şırnak'ta bu hendeklerden ceza infaz kurumuna tutuklanıp gelen tutuklular gelmeye başladıktan sonra uyuz vakaları görülmeye başlandı ceza infaz kurumumuzda. Bunun, dışarıdaki şartlarından kaynaklandığını değerlendiriyoruz yani hendeklerden o son dönemde o olaylardan tutuklanıp gelenlerle beraber ceza infaz kurumumuzda uyuz vakalarını görmeye başladık. Bunun üzerine ceza infaz kurumumuzda yaptığımız bir genel sağlık taramasında, aslında 2 değil, 3 çocuğumuzda uyuz olduğunu tespit ettik, uyuz vakası tespit ettik ve derhâl bu çocuklarımızla ilgili muayenelere başladık. Bu muayeneler için Seyit Rıza için 9 Mayıs, 28 Temmuz, 23 Ağustos, 9 Eylül ve 27 Eylülde, diğer Cigerhun Akdeniz için de 29 Ocak, 10 Mayıs, 24 Mayıs, 25 Mayıs ve 6 Haziran tarihlerinde bu çocuklarımızı doktora çıkardık. 3 çocuğumuzdan birisi tedaviye cevap verdi ve bu çocuğumuzu... Biz önce 3'ünü ayırdık diğerlerinden, uyuzun bulaşıcı bir hastalık olması nedeniyle. Birisi tedaviye cevap verince biz bu çocuğumuzu da ayırdık, geriye kalan 2 çocuğumuzun tedavisi devam ederken bu çocuklarımızı ayrı bir odaya koyduk ancak yine, ifade edildiği gibi bir hücreye değil. Çocuklarımızın kaldığı oda 49 metrekare kapalı alanı, 47 metrekare açık alanı bulunan bir oda.

Bu çocuklarımız müstakil odada kalırken olay tarihinde eşyalarını, ranzaları, dolapları kapının arkasına dayamak suretiyle yangın çıkarıyorlar. Biz bu tip çocukların bulunduğu odalara son yıllarda yanmayan yatak koyuyoruz. Sayın Başkanım, saygıdeğer üyeler; yanmayan yatak yoktur aslında, zor yanan yatak vardır, teknolojinin üretebildiği şey o. Dolayısıyla yanmayan yatağı yakmaya çalışırsanız duman çıkarır sadece, alevlenmez. Bu çocuklar bu girişe engeli sağladıktan sonra, bunlardan birisi battaniyenin altına giriyor dumandan etkilenmemek için, ötekisi açıkta bekliyor ve bu yangın cereyan ediyor.

Kontrolör arkadaşlarımızın mahallinde yaptığı incelemelerde -yüksek heyetinize arz etmekte bir sakınca görmüyorum- vefat eden çocuklarımızdan birine ilişkin -orijinalleri de bizde- 2 tane yazılı metin çatıda bulundu. Bunlardan birisinde, mensubu olduğu iddiasıyla içeriye alındığı PKK terör örgütüne yönelik bir öz eleştiri yazmış çocuk ve bu öz eleştiride “Örgüte özel olarak söyleyeceğin bir şey var mı?” diye soru sormuşlar ya da sormuş kendine –kendi el yazısı çünkü- “Öz eleştirimizi veriyoruz. Örgüte karşı geldiğim için ve de önderliğe karşı geldiğim için canıgönülden öz eleştirim veriyorum, pişman olduğumu örgüte söylerim.” diye bir ifadesi var. Bu hemen ölümünden sonra alınan bir metin. Dolayısıyla bu durum da inceleniyor, böyle bir hadise var.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – İsmi nedir?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM – Tabii, ismini hemen verelim.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Kaç yaşında bu çocuk, bu cümleyi kuran?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM – 18 yaşından küçük, 1999 doğumlu Sayın Vekilim.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – 1999 doğumlu çocuk öz eleştirisi veriyor.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM – Seyit Rıza Şeran’ın bu.

İkincisi de: Yine aynı el yazısıyla yan koğuşa attığı bir mesaj var, diyor ki: “Bir çakmak ihtiyacımız var.” Çünkü biz çocuk koğuşlarına çakmak ve sigara vermiyoruz. Ceza infaz kurumlarında biliyorsunuz sigara serbest. “Bir çakmak ihtiyacımız var.” diyor. Yan koğuştaki yine PKK terör örgütünden gelenler var. Dolayısıyla, örgüte karşı öz eleştirisini verdikten sonra burada bu yangını çıkarıyorlar. Az önce de ifade ettiğim gibi o kaldıkları yer hücre değil.

Müdahaleyle ilgili, müdahalenin etkinliğiyle ilgili yapılan incelemede, yirmi dakika içerisinde, ilk yangının fark edilmesinden itibaren ancak odaya girilebiliyor. Çıkarıldıktan altı dakika içerisinde ambulansa yetiştiriliyor. Hastaneye gittiğinde Rıza yani açıkta olan, açıkta yatan eks olmuştu, vefat etmişti, diğer çocuğumuz da hastaneye gittikten bir süre sonra vefat etti. İkisinin de ölüm sebebi duman zehirlenmesi. Yangın sirayet etmiyor çünkü yataklar yanmaz yatak fakat dumana maruz kalıyorlar, ikisinin de ölüm sebebi bu. Bununla ilgili adli ve idari soruşturma devam ediyor ancak ben ilk bilgiler olarak bu bilgileri arz etmek istedim yüksek heyetinize.

Bir de Şırnak Cezaeviyle ilgili ziyaret zorluğuna ilişkin bir soru olmuştu. Burada, Şırnak’ta yaşanan hadiseler dolayısıyla alınan güvenlik önlemlerinden geçerek ceza infaz kurumuna intikal etme süresiyle ilgili bir problem var. Yani biz ceza infaz kurumuna intikal edebilen herkesi görüştürüyoruz ve verdiğimiz randevuya da bakmıyoruz. Diğer ceza infaz kurumlarında öğleden önce filan koğuşun 11.00 ile 12.00 arası diyoruz, Şırnak’ta öyle değil. Ceza infaz kurumuna talimatımız da bu yönde, ceza infaz kurumuna gelen herkesi, ulaşabilen herkesi görüştürün ancak köyünden çıkıp ceza infaz kurumuna gelinceye kadar çeşitli kontrol noktalarından geçerken sokağa çıkma yasağına takılanlar, intikal edemeyenler olduğunu duyuyoruz, bu tamamen idari bir konu, yoksa kurumlarımızda görüşme konusunda bir engel eğer varsa bilmediğim bir şey, bunu da bilmemiz hâlinde tedbir almaya çalışırız çünkü ziyaret ve görüş bizim için son derece insani ihtiyaçlar, gereklilikler. Bu noktada ziyaretçi sayısını aldık Şırnak’tan. Mayıs’ta çok az ziyaretçi olmuş, 12 kişi, hazıranda 47 kişi, temmuzda 2.534 kişi, ağustosta 4.587 kişi, eylülde de 5.801 kişi ziyaretçi olarak Şırnak Ceza İnfaz Kurumuna ziyarete gelmiş, rakamlarda gittikçe bir artış gösteriyor.

Adıyaman Ceza İnfaz Kurumunda uygulamalardan kaynaklı insan hakları ihlallerinden ve idarenin tavrından dolayı açlık grevi başlatılacağı belirtilmiştir PKK terör örgütüne mensup 26 tutuklu ve hükümlü tarafından.

Sayın Başkanım, terör örgütlerinin pek tabii olarak bulundukları cezaevlerinde asgari insan hakları koşullarını sağlamanın ötesinde, cezaevi yönetiminde mümkün olduğunca söz sahibi olma –bu tüm terör örgütleri için geçerli- kaygıları, yaklaşımları ve eğilimleri vardır ve ceza infaz kurumu yönetimleriyle temel asgari haklarına ilişkin yaptıkları görüşmelerin ötesinde bunu sağlamaya yönelik de çok fazla bizim kurum yöneticilerimiz üzerinde baskı kurmaya çalışırlar, bu, işin tabiatından kaynaklanıyor; bunu bir şekilde hepimiz biliyoruz. Burada da bizim kurumumuza verilen taleplerini ben istettim Adıyaman’dan. Çıplak haliyle sizlere arz ediyorum. Bunların içerisinde elbette makul olan, olmayanlar var ama bu ayıklamayla ben yapmadım, takdirlerinize arz ediyorum.

“Günde 2 kez yapılan aramaların son bulması. Hiçbir ceza infaz kurumumuzda standart olarak günde 2 arama yapılamaz çünkü buna personelimiz yetmiyor, sondaj usulü farklı koğuşlarda, farklı odalarda yapılabilir ama.

Odalar arasında daha önceden var olan sohbet imkânlarının yeniden sağlanması.

C1 ve C3 odaları arasında adli koğuşun çıkartılarak C3 odasına, kalan tutukluların C2 odasına getirilmek suretiyle yan yana gelmelerinin temin edilmesi.

İstenilen gazetelerin aksatılmadan temin edilmesi ve verilmesi.

Haftalık telefon haklarının tekrar sağlanması, görüşlere ve görüş süresine yönelik kısıtlamaların sonlandırılması.

Halı saha ve sinema sorununun giderilip ceza infaz kurumunda bulunan bu suçtan tutuklu olanların hep beraber spora çıkarılması ya da hep beraber sosyal faaliyete çıkarılması.

Avukat görüşlerinin kayıt altına alınması ve süre kısıtlanmasının sonlandırılması.

Yeni gelen siyasi tutuklulara –onların talebi olduğu için bu şekilde ifade ediyorlar- yönelik çıplak aramaların kaldırılması. Burada bakın, dikkatinize arz ediyorum, “Yeni gelen tutuklulara yönelik çıplak aramaların...” ifadesi bizim ceza infaz kurumlarına girişte bu aramayı yaptığımızı gösteren bir ifadedir.

Temsilcimiz ile görüşülmesi. Kendi aralarında bir temsilci belirliyorlar, bunun muhatap alınmasını istiyorlar.

Kantine, belirlediğimiz bir arkadaşımızın çıkartılması. Koğuşlardan odalardan kantin alışverişi için birisi çıkartılıyor. İdare bunu belirliyor ama buradaki tutuklular diyorlar ki: Bizim belirlediğimiz birisi kantine çıksın. Bu işin önemi şurada: Kantine çıktığında cezaevi içerisinde bir hareket serbestisi kazanıyor bu kişi. Dolayısıyla, bizim için bu kişinin kimliği, kişiliği ceza infaz kurumunun iç güvenliği açısından önemli.

Açık görüşlerde 2 arkadaşımızın üst kantine çıkarılması.

Kargo ve kantin eşyalarındaki kısıtlamaların kaldırılması.

Hastaneye sevk edilen arkadaşlarına dayatılan kelepçe uygulamasına son verilmesi.” şeklinde talepleri.

Üç günlük dönüşümlü süreli açlık grevine başladılar. İlk gün ilk grup 2 Ekimden 5 kişiyle 6 Ekime kadar, ikinci grup 7 Ekimden 11 Ekime kadar açlık grevlerini yaptılar dönüşümlü olarak. Şu an itibarıyla bu kurumumuzda herhangi bir açlık grevi bulunmamaktadır.

“Ödemiş, Şakran ve Alanya’da bulunan ceza infaz kurumlarında kadınların banyo yaptıkları alanlara bile yirmi dört saat kamera yerleştirildiği, onun dışında, özellikle Tekirdağ F2 Cezaevine ziyaret gerçekleştirildiği ve OHAL sonrası uygulamaların nasıl bir noktaya geldiğinin merak edildiği.” şeklinde bir soru vardı.

Şimdi, öncelikle şunu arz edeyim: Biz, bu tip iddialarda terör örgütlerinden ceza infaz kurumlarında kalan tutukluların bir çelişki içerisinde olduğunu düşünüyoruz, bu tüm terör örgütleri için geçerli. Bir yandan bu örgütler, işkence gördüklerini, işte fiziki müdahale gördüklerini –ki konuşmamım başında arz etmişim, olabilir, mümkündür, personelin bireysel inisiyatifi olur- iddia etmektedirler. Bir yandan da bizim özellikle mesela havalandırmalara yani aleni alana koymaya çalıştığımız kameralar zaman içerisinde sürekli tahrip edilmiştir örgütler tarafından, ayakkabı boyası, deterjanla önleri karartılmaya çalışılmıştır ya da bu kameralar tarafından örgütler tarafından asla kabul görmemiştir. Oysa bu kameralar, aynı zamanda orada yaşanan olayların da ispatı, delili mahiyetindedir. Bizim bu kameralardan bir yıl içerisinde görüntü silmemiz mümkün değil. Orada kalan tutuklunun da insan hakları ihlali açısından garantisidir aslında bu kameralar. Ancak şimdi burada da benzeri bir iddia var, uluslararası cezaevi kurallarına uygun olarak havalandırmalara ve ortak alanlara kamera koyabiliyoruz. Yatakhaneye koyamıyoruz, özel alanlara koyamıyoruz -özel alan derken banyoları da kastetmişim zaten- ortak alan yani mutfakın olduğu sosyal alan ve havalandırmalara kamera koyabiliyoruz. Koyduğumuz kameraların

hiçbir şekilde bu özel alanların bir santim dahi içerisini göstermemesi icap eder, bu insan hakkı ihlalidir. Burada, Alanya'da ya da diğer ceza infaz kurumlarında ortak alanı gören kamerada herhangi bir şekilde o banyoların bir santim dahi içerisinin gösterildiği tespit edilecek olursa biz bunların hepsini çıkarırız ancak böyle bir şey söz konusu değil. Orada bir pencere olduğu, bir cam olduğu, bir oda olduğu dışarıdan görünüyor ancak bir milim dahi oranın içerisi görünmüyor. Yani böyle bir şey söz konusu olamaz, böyle bir mahremiyet ihlali söz konusu olamaz. Dolayısıyla, bu ya bir zandır, ben hani niyet okuyuculuğu anlamında şey yapmıyorum, böyle olabilir, beni görebilir diye gerçekten samimi olarak tedirgin olmuştur ilgilisi ya da az önce arz etmeye çalıştığım terör örgütlerinin bu kameraları ne olursa olsun söktürmeye yönelik çabalarının bir uzantısı olabilir. Üçüncü bir gerekçesi de varsa bunu da bilmek isteriz ama bununla ilgili biz heyetinizin ceza infaz kurumlarına yaptığı ziyaretlerde de sondaj usulü istenilen şekilde herhangi bir havalandırmaya bakan kamerayı incelemesi hâlinde bu arz ettiğim hususun görüleceğini ifade edebilirim rahatlıkla.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) - Tekirdağ ilişkin hiçbir şey söylemediniz Enis Bey.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - O sorunuz ayrıdır, ona geleceğim o zaman.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) - Hayır, başlamadan onu da söylediniz ama açıklama yapmadınız, ben geçtiniz sandım.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM –Sayın Vekilim ona geleceğim ileride.

FETÖ kapsamında, ceza infaz kurum personeli yönünden de adli ve idari soruşturmalar devam etmektedir tüm kurumlarda olduğu gibi. Biz ceza infaz kurumlarında da bir kısım personelimizi bu terör örgütüne mensup olduğu ya da bu terör örgütüyle gönül bağı içerisinde olduğu ve buna ilişkin örgütsel faaliyetler içerisinde aktif yer aldığı bilgisine sahibiz ancak bunların kimlikleri konusunda soruşturmalar ilerledikçe belli tespitler yapılıyor. Bu noktada, geldiğimiz nokta itibarıyla şu ana kadar 1.929 ceza infaz kurumu personelimiz ve denetimli serbestlik personelimiz hakkında işlem başlatılmıştır, 1.929. Bu 1.929 kişiden 1.517'si hakkında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na dayanarak görevden uzaklaştırma işlemi yapılmıştır. 490 kişi bu kapsamda tutuklanmıştır Ceza İnfaz Kurumu personeli olarak, 3 kişi hâlen firaridir, 726 kişi adli kontrol altındadır, 391 kişi hakkında ise yalnızca adli ve idari soruşturma başlatılmıştır ancak serbest bırakılmışlardır. Bu konudaki soruşturmalar tüm Türkiye'de olduğu gibi, tüm kurumlarda olduğu gibi bizim kurumumuzda da devam etmektedir.

En çok gündeme getirilen konulardan birisi de Sibel Çapraz konusudur. Sibel Çapraz'la ilgili süreç uzun ancak şunu arz edeyim: Adli Tıp Kurumunun gerekli gördüğü fizik tedavi için -Sayın Başkanımız bize sordu, dün de aramıştı, bilgi arz ettim konuyla ilgili- Adli Tıp Kurumunun uygun görüşüyle fizik tedavi için Menemen'e gönderildi. Neden Metris R'de fizik tedavi yapılmadı? Çünkü Metris R'de bu anlamda bu anlamda bir kadın koğuşumuz yoktu, Menemen'de olduğu için Menemen'e gönderildi. Menemen'de fizik tedavisinin Adli Tıp Kurumunun uygun gördüğü süre içerisinde tamamlanmasına müteakip biter bitmez dün itibarıyla uçakla, ring aracılığıyla değil, sağlığı orada müsait değildi, İstanbul Bakırköy'e tekrar... Düzeltiyorum, kendi talebi üzerine Bakırköy'e gönderilmiş oldu. Bizim şu anda fizik tedavi verebildiğimiz tek rehabilitasyon cezaevimiz de ayrıca Menemen R tipinde bulunuyor bayanlar için.

Adıyaman Cezaevinin en kısa sürede mutlaka kapatılması yerine başka bir cezaevinin yapılması, cezaevinin fiziki koşullarının iyi olmadığı konusunda bir soru vardı. Adıyaman'a şu anda 1 adet F tipi bin kişi kapasiteli bir ceza infaz kurumu planlıyoruz, konuyla ilgili arsa çalışmalarımız devam

ediyor, bölgede cezaevi ihtiyacını biliyoruz. İlk yapmaya çalıştığımız cezaevleri içerisinde Adıyaman cezaevi de olacaktır. Onunla ilgili arsa araştırmamız son aşamaya geldi, birkaç alternatifte çalıştığımızı biliyorum.

Sıkça yer değişikliği yapıldığı, hücre cezası uygulaması yapıldığı, başka şehirlere nakillerle ilgili çok sayıda şikâyet geldiği, bu nedenle de ailelerin görüşemediğine ilişkin bir eleştiri var. Bu noktada, özellikle 15 Temmuzdan sonra ceza infaz kurumlarında az önce arz etmeye çalıştığım aşırı yoğunluk ve sirkülasyon dolayısıyla bunu dengeleyebilmek için, yine riski dengeleyebilmek için zorunlu, zaruri bazı sevkler yapmak zorunda kaldık. Çünkü 15 Temmuz olağanüstü bir durumdu, sıradan bir hadise değildi, bundan ceza infaz kurumlarımızda kalan tutuklu ve hükümlüler de maalesef olumsuz etkilendiler. Bu ne zamana kadar? Bu ceza infaz kurumlarımız yerleşip yeni açılanlara göre de bir dağıtım yapılincaya kadar belki devam edecek bir mağduriyet. Bazı rakamları paylaşmak istiyorum bu çerçevede: 2016 Ocak ayında 11.197, Şubat ayında 12 bin, Mart ayında 13 bin, Nisan ayında 12 bin, Mayıs ayında 11 bin, Haziran ayında yaklaşık 10 bin, Temmuz ayında 15 bin, Ağustos ayında 29 bin, Eylül ayında 21 bin olmak üzere toplamda yaklaşık 130 bin kişi yıl içerisinde ceza infaz kurumlarımızda nakil görmüş. Rakamlara ve tarihlere baktığımızda bizim normal rutinimizde aylık 10 binlik bir naklimiz var ama 15 Temmuz sonrasında bu rakamların 20-25 bine çıktığını görmüş oluyoruz. Bunun içerisinde tabii ki isteğe bağlı nakiller de var, zorunlu nakiller değil bunların tamamı.

Kırıkkale Cezaevine götürülen tutukluların sıkça Emniyetten yana MİT'ten olduğu ifade edilen kişilerin ziyaret ettiği, bu ziyaretlerin engellenmediği ve yeniden bir sorgulamanın cezaevlerinde yürütüldüğü. Cezaevlerine götürülen kişilerin yeniden ifadesinin alınması hususu sizlerin de yüksek malumu olduğu üzere KHK'yla düzenlendi, bu konuda yetki savcılarda. Soruşturmanın gerektirdiği hususlarda yeniden ifade alınması hususunda savcılar talimat verebiliyorlar. Buna ilişkin idari bir engel konulması mümkün de değil, söz konusu da değil. Bu işlemler kanun çerçevesinde, savcılıklarımızca yargısal görevleri içerisinde yürütülmeye devam ediliyor.

CHP'li ve HDP'li milletvekillerinin görüşme isteklerinin kabul edilmediğine ilişkin bir soru vardı. Burada, özellikle devlet ve anayasal düzen aleyhine suç işlemiş veya terör suçundan mahkûm olmuş kişilerle sayın vekillerimizin görüşmesi mevzuat itibarıyla Sayın Bakanlığın iznine tabidir, bu takdir bir yetkidir. Bu noktada verilen ve verilmeyen izinler vardır, verilenler bize intikal ettiğinde görüşmenin gerekli altyapısını sağlayıp sayın vekillerimize uygun bir şekilde, uygun ortamlarda görüşmelerin yapılmasını sağlamaya çalışıyoruz.

“Bursa Cezaevi, kapasitesinin çok üstünde. Ayrıca, burada savcı da intihar etti. Gerekli tedbirler alınıyor mu?” diye bir soru var. Sayın savcımızın intiharıyla ilgili soruşturma devam ediyor. Bursa Başsavcımızla da konuyla ilgili görüşmüştük.

Ceza infaz kurumlarında intihar son derece önemli bir konu, şu anda da çok gündemimizde olan bir konu. Şunu arz etmek istiyorum: Daha birkaç ay önce, 15 Temmuz darbe girişiminden de önce akademisyenleri de bir araya getirerek intihar konusunu gündeme getirdik, intiharlarla ilgili çalıştık önlenmesi hususunda, psikososyal servis faaliyetleri hususunda, bunların ne şekilde önlenilebileceği hususunda. Bizim intihar sayılarımızı ceza infaz kurumlarında kalan tutuklu hükümlü sayısına oranladığınız zaman Avrupa Birliği ülkelerinin tamamından daha az ama bizim bu konudaki dikkatimizin ötesinde ayrıca içerisinden çıktığımız kültürün, inancın vesairenin bir gereği ve sonucu olarak da bu sonuç karşımıza çıkıyor. Tek başımıza bu başarıyı belki üstlenmiyoruz ancak her bir intihar vakasını, önlenebilir her bir intihar vakasını önlemek gibi bir hedefimiz var. Bu noktada, intiharı tamamen önlemek mümkün değil. Ceza infaz kurumlarımızda malzemeleri azaltmaya çalışıyoruz ama en son, savcımız şortunun ipini çıkarmak suretiyle intihar etmişti. İpsiz şort verelim desek, bir başka intihar

vakasında neversiminin kenarını kesmek suretiyle intihar etmişti. Yani, biz sadece işi kolaylaştırmamak adına belli uzunluğun altındaki ipleri -mesela çamaşır ipi olarak- vermiyoruz; onu kısıtladık çeşitli nedenlerle ya da intihar malzemesi olabilecek malzemeleri mümkün olduğunca kısıtlıyoruz ama dünyanın hiçbir yerinde olduğu gibi bizim ülkemizde de intiharın önlenmesi mümkün değil. Sadece intiharlarla ilgili kuşku kalmaması açısından, sizlerin de malum olduğu üzere, cezaevlerindeki her bir intihar vakası adli bir olaydır, klasik otopsiyi, adli tıp tarafından detaylı otopsiyi gerektiren bir olaydır ve giriş kamera kayıtları da dâhil olmak üzere çok detaylı soruşturulan bir hadisedir.

HDP’li vekillerin Şırnak ve Tarsus Cezaevlerinde müdürle görüşmek istediklerini ancak görüşemediklerini, Tarsus Cezaevinde müdürün “Niye geldiniz?” diyerek kapıyı suratlarına kapatıp gittiği... “Bununla da ilgili bir ambargo mu var?” diye bir soru vardı. Bu konuda biz ceza infaz kurumu yöneticilerimizi, çalışanlarımızı, iletişim konusunda, uygun iletişim konusunda mümkün olduğunca bilinçlendirmeye çalışıyoruz. İlgili cezaevleriyle ilgili notunuzu aldık, onu ayrı bir şekilde değerlendiriyoruz ama biz tüm sayın vekillerimize tüm kamu görevlisi arkadaşlarımızın uygun bir iletişim içerisinde -sadece sayın vekillerimize değil, vatandaşlara da- davranmasını arzu ediyoruz. Çünkü, yapılan birçok hizmeti kötü bir iletişim yerle bir edebiliyor, bunun bilinci içerisindeyiz. Bu noktada, bilgi taleplerinin Genel Müdürlüğümüze yapılmasının da daha uygun olacağını düşünüyoruz. Ceza infaz kurumu müdürlerimizin bu konuda yeterli bilgi verememesi mümkündür, bu konuda diyaloga girmekten çekinmeleri son derece mümkündür bir kamu görevlisi olarak ama genel müdürlüğümüze yapılacak bilgi taleplerini biz maksimum karşılamaya çalışacağız.

“Manisa Cezaevinde ayakta sayım vermedikleri için mahkûmlara yönelik şiddet uygulandığı...” konusunu ben birkaç gün önce Manisa Başsavcımızın bu konuyla ilgili basın açıklamasını kendi sitesinde de takip etmiştim, bununla ilgili basın açıklaması yapılmıştı; adli ve idari soruşturmanın da olduğunu ifade etti.

Burada aynı odada bulunan hükümlü ve tutukluların idari gözlem kurulu kararıyla farklı odalara alınmak istenmeleri üzerine gitmeyip direnç göstermeleri ve buna yapılan bir müdahale söz konusu. Bunlarla ilgili, tüm iddialarla ilgili doktor raporları da alındı. Müdahaleyi yapan memurların yaralanmaları söz konusu, onlarda eşit düzeyde darp cebir var; onu söyleyeyim. Bu şekilde bir dirençten kaynaklanıyor.

Ceza infaz kurumunda özel işkence odalarının bulunması gibi bir durum söz konusu değil. Ceza infaz kurumunda böyle bir odanın varlığına göz yummak da herhâlde normal bir insani psikolojinin dışında olmayı gerektiriyor. O yüzden, kurumlarımızda asla işkence odası ya da bu anlama gelecek bir yer yok. Tespit edilen böyle bir yer olursa ben oraya hemen kamera kurdurayım -ola ki bilgimiz dışında- o odanın içerisine kamera kurduralım; böyle bir uygulama söz konusu değil.

“Bakırköy Cezaevinde bir sevk sırasında isyan yaşandı. Orada cezaevi doktoru, infaz korumu başmemurları görevden alındı, tutuklandı.” Hadiseyi biliyorum. Bakırköy Ceza İnfaz Kurumumuzda bir örgüt mensubu tutuklu ve hükümlü bayanlar 15 Temmuzdan sonra arka arkaya yangın çıkarmaya başladılar. Bunun sebebi 15 Temmuz darbe girişimine destek de olabilir, bunun sebebi, devletin meşguliyetleri varken bundan örgütsel istifade etmek de olabilir, benzeri nedenlerle olabilir. Biz bunun üzerine, orada bulunan örgüt mensuplarını Silivri Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumumuza naklettik. Bu nakle direndiler. Birçok memurumuz yaralandı. “İçeride neyle saldırabilirler? Malzemeyi topluyorlar.” diyebilirsiniz. Ekmek içlerini hamur hâline getirip bunları dondurmak suretiyle -tam tekniğini çözemedim ama- bilye hâline getirmişler ve içeri girmeye çalışan personel ciddi şekilde yaralandı.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Hangi örgüttü o?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM – DHKP-C’ydi.

Personel yine makul şekilde bir güç kullanmayla bunları diğer cezaevine nakletti. Ancak, olaylardan sonra savcılığın tespit ettiği, soruşturma içerisinde sorumlular, başka şeyler var, bununla ilgili, bir doktorumuz, oradaki bazı personelimiz gözaltına alındı ve tutuklandı. Adli bir konu olduğu için biz soruşturmanın içeriğine vâkıf değiliz. Hangi delillerle alındığını da açıkçası sorgulamadık ancak savcılığımızın yürüttüğü soruşturma devam ediyor. Davanın açılmasıyla beraber bizler de öğrenmiş olacağız.

“Tekirdağ’da bulunan cezaevine herhangi bir şekilde yatak ya da yastık, yorgan verilmediği, gönderilmediği, kıyafetlerinin, paralarının o cezaevlerinde bulunan, Sincan’dan gönderilen kişilere verilmediği” şeklinde bir şey vardı. Şimdi, ben arkadaşlarımdan 15 Temmuzdan sonra sadece bu iddiaya, şikâyetle konu olan ceza infaz kurumlarına, Tekirdağ’daki ceza infaz kurumlarına gönderdiğimiz malzemenin listesini aldım. Tekirdağ’ın tüm cezaevlerine –ayrı ayrı da bende var- 750 yatak göndermişiz 15 Temmuzdan sonra, 450 battaniye, 800 yastık, 800 nevresim, 470 çiftli ranza ve 350 çiftli eşya dolabı göndermişiz Tekirdağ’daki ceza infaz kurumlarımıza. Kastedilen cezaevi bunlardan biriye onun da rakamları bende mevcut. Arkadaşlarımız bu gönderilen malzemenin ne şekilde dağıtıldığını -ilgili başsavcılıkla da irtibata geçtiler- acaba dağıtımda mı bir aksama var diye kontrol ediyorlar. Ancak, bu dönemde tutuklananlara eşya esirgenmesi ya da diğer tutuklulardan eşya esirgenmesi diye bir şey söz konusu değil. Bizim görevimiz, her ne sebeple olursa olsun ceza infaz kurumlarına alınmış olan hükümlü ve tutukluların sağlıklarını ve asgari yaşam seviyelerini gözetmek. Buna da dikkat etmeye çalışıyoruz.

Bir de oda yakılmasıyla ilgili Bakırköy’den bir hadise vardı. Onunla ilgili hemen yatak verilmediği iddiası vardı, hemen odanın düzeltilmediği, yanan odada kaldıkları şeklinde bir iddia vardı. Şimdi, yanan bir odanın bize maliyeti 2.500 lira ve bu son süreçte standart olarak oda yakmaya başladılar. Gebze’de, Bakırköy’de bunlar yaşandı. Dolayısıyla, ceza infaz kurumlarımız da kalabalık olduğu için stoklarda yedek yatak da yok. Yeni yatağın, yeni malzemenin gitmesi süreç alıyor ama “Odamız yandı fakat hemen yatak değiştirilmedi.” gibi ya da “Niye yatak değiştirilmiyor?” gibi müracaatlar var bu anlamda.

“Ceza tevkifevlerinin 25 Ağustos 2016 tarihinde bir açıklama yaptığı ve kurum kapasitelerinin yetersiz olduğu...” Soru çok uzun. Burada sorunun özü şu: Yeni yapacağınız...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Sözüünüzü böldüğüm için özür dilerim ama Sincan’dan Tekirdağ’a nakledilende hiçbir açıklama yapmadınız.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM – Paralarının verilmediğine ilişkin mi?

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Yani, kıyafet, paraları, her şeyi... Yeni tutuklamalar değil bunlar, zaten var olan tutukluların Sincan’ın nakillerinden...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM – Sandalyeyle ilgili sorun çözüldü.

Siz diğer konuya dün...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Benim sorduğum soru aslında orada, siz okudunuz sorumu ama cevap vermediniz.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM – Hayır, şimdi, şöyle Sayın Vekilim: Diğer konuyla ilgili bilginiz güncel değilse eğer bizim hükümlü ve tutuklu nakillerinden sonra yanlarına eşyaları veremediğimiz için arkadan kargoyla eşyalarını göndermemiz bir süre alabiliyor. Ancak, bu eşyaların...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Gönderildi mi gönderilmedi mi, asıl merak ettiğimiz o.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM – “Gönderildi.” diye arkadaşlarımız bilgilendiriyorlar.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Teşekkürler, sağ olun.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM – Eğer bu konuda yaşanan bir aksaklık varsa doğrudan bana bildirebilirsiniz Sayın Vekilim, şey yapabiliriz.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Tamam, teşekkürler.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM – “Yeni yapılacak ceza infaz kurumlarıyla ilgili 100 bin yeni mahkûmun ceza infaz kurumlarına alınabileceği” gibi bir ifade vardı. Şimdi, ben bu toplantının başından itibaren arz etmeye çalıştım. Yeni yaptığımız ceza infaz kurumlarının temel amacı öncelikle mevcut sıkışıklığı ortadan kaldırmak. Yani, yeni geleceklerden ziyade mevcut durumu daha çağdaş infaz sisteminin üzerine inşa edilebileceği bir zemine oturtmak. Ancak, bunun ötesinde, Genel Müdürlük olarak biz on yıllık vizyonlarla hükümlü ve tutuklu sayılarını öngörmeye çalışıyoruz. Bunu da akademisyenlerden, Türkiye’nin istatistik konusundaki uzmanlarından istifade ederek yapmaya çalışıyoruz. Çok değişik verilerden istifade ediyoruz ve bu projeksiyon çerçevesinde de ceza infaz kurumları inşa etmeye çalışıyoruz ama şu anda yapılması düşünülen kurumların amacı 100 bin yeni kişiyi ya da başka kişileri içeri almak değil, mevcut durumu rahatlatmak ve daha uygun şartları sağlamak, bu arada da eski ceza infaz kurumları şartları, zemini uygun olmayan ceza infaz kurumları –ki işte Adıyaman örneği burada verilmişti- bunları kapatmak hedefimiz var. Yeniler yapıldıkça eskilerini kapatmayı düşünüyoruz.

İnfaz koruma memurlarının eğitimleriyle ilgili bir soru vardı. Belki ceza infaz sisteminin 2000’li yıllardan sonra en başarılı olduğu alan infaz koruma memurlarımızın eğitimi konusu. Eğitim merkezlerimiz 2000’li yılların başında faaliyete geçti. Türkiye’de 5 eğitim merkezimiz var. Ancak, çok önemli bir bilgi olarak arz ediyorum, ceza infaz kurumlarımızda kadrolu personeli kastediyorum, doğrudan açıktan infaz koruma memuru olarak sınavla atanıp başlanmıyor; önce üç aylık eğitim merkezi eğitiminden geçiriliyor, teorik insan hakları bilgisi, Anayasa bilgisi, hukuk bilgisi, yakın savunma bilgisi, psikoloji bilgisi, infaz hukuku bilgisi gibi donanımlar kazandırıldıktan sonra iki ay da staj eğitimine tabi tutuyoruz. Biz sistemde yaptığımız revizyonları, değişimleri, dönüşümleri insan unsurundaki dönüşümle beraber ancak başarabiliriz, bunun bilinci içerisindeyiz. Çok sabırla geliştirilen bir durum ancak genç jenerasyon infaz koruma personelimizin eski gardiyan anlayışının dışına çıkmasındaki en önemli başarı eğitim merkezlerimizdeki bu hassasiyetlerdir. Ben eğitim düzeyi de yüksek olan, çoğu üniversite mezunu olan bu infaz koruma personelimizin bu eğitimlerden istifade ettiğini uygulayıcı olarak görüyorum. 2006’dan bugüne kadar 134.821 infaz koruma personeli -ki bizim 52 bin personelimiz var, bu mükerrer eğitimleri ifade ediyor- eğitim almıştır, burada. 2010 yılından itibaren hizmet öncesi eğitimlere geçtik. Yine, ihtiyaç duyulan alanlarda spesifik eğitimler veriliyor. Sözleşmeli personelimize de göreve başladıktan sonra meslek içi, hizmet içi eğitim vermeye çalışıyoruz. Çok çeşitli safhalarda, konularda eğitim vermeye çalışıyoruz. Bizim not aldığımız sorular ve cevapları bunlar, arz etmeye çalıştım kısaca ve özetleyerek. Eğer başka bir bilgi arz etmem gereken konu varsa ekleyebiliriz Sayın Başkanım.

Arz ediyorum efendim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum cevaplarınız ve verdiğiniz ayrıntılı izah için.

Şimdi birçok milletvekilimiz söz istediler. Ben sırasıyla kendilerine söz vereceğim.

Öncelikle Burcu Hanım, buyurun.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Değerli Başkan, değerli üyeler; tekrardan selamlıyorum sizleri.

Sayın Müdürüm, konuşma esnasınızda epey bir aslında soru aldım, hızlı hızlı geçeceğim. Aslında, bizim burada belirttiğimiz neredeyse tüm iddiaları kabul ettik yani konuşmadan biz bunu çıkardık. Evet, cezaevlerinde ihlaller var. Şöyle, sırayla geleceğim:

Mesela “Hangi yayın yasaklandı?” diye bir açıklama yapmadık yani hangi gazete yasaklandı? Spesifik bir örnek varsa bunu paylaşmanızı da bekleriz. Onun dışında, bu engellemeler adillere mi yoksa siyasi tutuklu ve hükümlülere yönelik mi gerçekleşti? Bunu da açıklarsanız memnun oluruz.

Onun dışında, telefon görüşmesi açık görüşleri... Mesela, telefon görüşmesinden sonra yakın zamanda açık görüşler iki ayda bire çıkarıldı. Aslında tikanıklık şurada: Evet, 15 Temmuz sonrasında bir örgütle mücadele adı altında olağanüstü uygulamaların yaşandığını biliyoruz fakat cezaevlerindeki bu yoğun taleplerin yani bu yoğun şikâyetlerin esas gerekçesi şu: Evet, bir örgütle mücadele edilebilir fakat bunların yansımalarının tüm tutuklu ve hükümlülere mi olması gerekirdi? Aslında sıkıntımız burada bizim. Bu sebeple, genel itibarıyla Türkiye’deki uygulamaların bu açıdan da ele alınması gerekiyor aslında çünkü sorun orada.

Bunun dışında, “ani müdahale takımı” dediniz, A takımı. Bu da kabul edildi yani konuşmanızda “var, olabilir.” dediniz, yanlış anlamıyorsak tabii ki.

Mesele yine şu: Tabii ki ani müdahale takımı olabilir ama bu takımın hangi amaçla görev yaptığı, hangi uygulamalara müdahale ettiği... Gerçekten ben geçen hafta size çok masum bir sonuç vermişim, ben bazı cezaevlerindeki idare açısından ele aldığımızda operasyonlarda sayı verdim ama sizin bize vermiş olduğunuz bilgilerden sonra, ben size çok çok az bir bilgi vermişim yani gözaltılar, işlemi devam edenler, görevden alınanlar; bunları göz önüne aldığımız zaman 15 Temmuz öncesi sonrası ya da öncesi, ben ayırt etmiyorum, uygulamaların daha ciddiyetle ele alınması gerekiyor. Yani sayı az bir sayı değil Sevgili Müdürüm. 1.929 kişi hakkında işlem yapıldığı söylendi, 1.517’si görevden alındı, 490 kişi tutuklandı. Şimdi, belli ki bu insan hakları ihlallerinin mutlak suretle bağlantılı olduğu düşüncesi bizde bir kanaat oluşturuyor açıkçası.

Onun dışında, örneğin “Mektupların giriş ve çıkışına ilişkin varsa bir somut örnek...” dediniz. Ben, ayrıca HDS Cezaevi Komisyon Sözcüsüyüm, biz HDP Cezaevi Komisyonu olarak Komisyonumuzu oluşturduğumuzda her cezaevine bir mektup gönderdik, hiç ayırt etmedik yani cezaevlerini ziyaret edemediğimizi, bu sebeple herhangi bir ihlalin, herhangi bir talebin bize mektupla da gönderilebileceğine dair bir mektup yazdık fakat bu mektubun her cezaevine ulaşmadığını biliyoruz. Bazı cezaevlerinde yırtılıp atıldığını, sehven yani sözlü olarak sadece bildirildiğini de biliyoruz yani yapacağınız araştırmada bu açıkça ortaya çıkacaktır. Size örnek olsun diye söyledim.

Avukat görüşmelerine ilişkin idarenin ya da savcılığın lüzum görmesi üzerine kamera ve ses kayıt cihazlarının devreye girebileceğini söylediniz fakat bu lüzum noktası tartışmalı çünkü şu anda, görülen bir lüzum değil rutin bir uygulama hâline geldi. Bu sebeple de sadece Fetullahçı terör örgütü değil diğer tüm, daha önceden yani bir yıldır belki de tutuklu olan ya da öncesindeki bütün tutukluların bu hakkı açık bir şekilde gasbedildi aslında. Bu yüzden de idarenin yaklaşımı bu noktada önemli ama şunu biliyoruz önümüze gelen örneklerden: Bunun görülen lüzum üzerine değil bir rutin bir uygulama hâline geldiği de karşımıza çıkıyor.

Sibel Çarpaz'la ilgili bilgi verdiniz, teşekkür ederiz ancak Ergin Aktaş'la ilgili de sormuştuk çünkü Ergin Aktaş'ın durumu farklı. Ergin Aktaş'ın iki kolu yok bilekten itibaren ve şu koşullarda cezaevinde kalması gerçekten mümkün değil. Bunu Bakanlık da kabul etti fakat güvenlik gerekçesiyle... Biliyorsunuz, güvenlik gerekçesiyle bunun önlenebileceğine dair bir madde eklendi fakat bunun tekrar gözden geçirilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Onun yanı sıra, sadece bu iki isim geçiyor hasta tutuklulara ilişkin ama geçen toplantıda da belirttim, bizim de bakın, buradaki, partideki üyelerimizle birlikte yaptığımız ziyaretlerde biz aslında birçok hasta tutukluyla karşılaştık. Yani Adli Tıptaki operasyonlardan bahsettiniz, mutlaka yine bağlantılı. Bizim beklentimiz hem Komisyon üyesi olarak hem de insan hakları savunucuları olarak, hangi örgüt, adli ya da siyasi hiç fark etmiyor, bakın, burası çok önemli çünkü insani bir durum. Hasta tutukluların acilen yani hiç beklemeden... İç kanunlarımız, uygulamalarımız elbette ki var, bu çerçevede hareket ediyoruz ama biraz daha insani yaklaşmamız gereken bir konudur. Mesela, dediniz ki: “Kendi etini kesip yiyen...” Bu kişi neden cezaevindedir? Aslında bunu sorgulamak gerekiyor yani böyle bir kişinin cezaevinde kalması zaten sorundur, tedavisinin mutlaka dışarıda yapılması gerekir mesela ya da bir şizofrenin ya da bir... Önümde var benim, ne yazık ki her gün yeni bir vaka geliyor önümüze. Hemen söylüyorum: İrfan Öztekin olması gerekiyor, soyadını da teyit edeyim, iki kez kalp krizi geçirmiş yakın zamanda -bugün geldi mektup elimize- ve astım ve şizofreni ya da epilepsi -bilgiler var bende- ve bu kişi hâlâ cezaevinde. Bizim Adalet Bakanlığından talebimiz, hasta tutuklulara ilişkin nasıl bir başvuru büromuz varsa gerçekten bütün hasta tutuklu ve hükümlülerin yeniden... Bakın, Adli Tıptaki vakalar da, bu operasyonlar da göz önüne alınarak yeniden bütün cezaevlerinde -ayrım yapmıyoruz, siyasi, adli, nereden olursa olsun- bu konuların tekrardan ele alınması gerektiğini düşünüyoruz.

Bunun dışında, Şırnak cezaeviyle ilgili vermiş olduğunuz bilgiler gerçekten çok önemli ama eksik ve biraz da bulunduğunuz konum itibarıyla farklı açıdan baktığınızı düşünüyoruz. Şöyle: Sayın Müdürüm, yangın sebebi nedir? Gerçekten yangın sebebi nedir ve ölen 2 kişi uyuz muydu, uyuz olan çocuklar mıydı? Bu bilgiler çok geçmedi mesela. Eğer 2 kişi uyuz ise ve... Bakın, Şırnak'tan bugün gelen ve Türkiye İnsan Hakları Vakfına gönderilen bir mektup -bunu sizinle paylaşacağım, bugün geldi- ve birinci yazdıkları konu bu. Konuya ilişkin burada çok açık bir durum var yani bu kişilerin... Sonrasında, mektupmuş, şuymuş, şu örgütmüş, bu örgütmüş... Orada bir uyuz vakası var ve bu çocuklar oradaki uyuz vakasının giderilmesi için, tedavilerinin yapılması için idareyle bir görüşme yapıyor fakat talepleri karşılanmadığı için bir şekilde bu yangın çıkıyor. Biz, esas gerekçeye girmek zorundayız yani ölen 2 kişi alelade 2 kişi değil de, sağlık durumu iyi olan 2 kişi olsaydı dediğiniz açıklamaları kabul etmek olabilirdi ama gerçekten bu 2 kişi uyuz muydu? Evet, uyuzdu ölenler. Yani bu yüzden de ölüm sebepleri, ölmüş kişilerin ardından... Keşke yaşamış olsalardı da sorsaydık neden yangın çıkarıldığını ya da öldüklerini ama ölen 2 kişinin uyuz olduğunun burada altını çizmek gerekiyor ve hâlen orada bu vakanın devam ettiğini de belirtmek lazım ve bu mektubu da ben yine size aktaracağım çünkü sorunlar epey birikmiş.

Onun dışında “Biz girişlerde çıplak arama yapabiliyoruz.” dediniz Sayın Müdürüm. Evet, biz de bunu zaten söyledik. Bu uygulamaların da yapılmaması gerektiği noktasında düşüncelerimiz var.

Fiziksel şiddete karşı, işkenceye karşı da -ben özellikle tane tane seçtim yani çok özenle dinledim sizi, öyle söyleyeyim- “bireysel inisiyatif” kelimesini kullandınız, “Bireysel inisiyatif olabilir” dediniz, bir idareci, bir infaz memurunun bir kişiye işkence ya da şiddet yapmasına dair. Böyle bir kelime geçti, umarım ben yanlış anlamışım.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM -Umarım, bunu legalleştirdiğimiz anlamında anlamışsınızdır. Bireysel inisiyatif kullanılabilir bir hak anlamında kullanılmadı, bireysel bir davranış, bireysel bir yanlış, bireysel bir tasarruf anlamında kullandım.

BURÇU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Tamam. O yanlış anlaşılabilirdi, o yüzden, düzeltilmesi noktası hepimiz açısından önemliydi.

Alanya’yla ilgili Bakanlık, mesela Alanya’ya gitti mi? Kendisi soruşturma başlattı mı? Bir soru önergesi hazırlayalım burada şimdi. Oradaki kamera kayıtları incelendi mi? Gerçekten, mahrem olan kısımlara bu kamera kayıtları yerleştirildi mi yerleştirilmedi mi mesela? Bunlara ilişkin de bir tespit yok. Yani Bakanlık oraya gidip kendisi tespitini yaptı mı? Çünkü neden? Cezaevi müdürünün bize “Yoktur.” demesi bizim için kabul değil sadece, bizim için yeterli bir cevap değil. Bu anlamda, sizin verdiğiniz bilgilerden biz şunu anlıyoruz: Olmaması gerekir, kabul etmeyiz. Tabii ki kabul etmeyiz. Zaten, insanların özel yaşam alanlarına ya da banyoya takılan kamerayı hiçbirimiz kabul etmeyiz ama bu oldu mu olmadı mı; buna ilişkin bir cevap olmadı Sayın Müdürüm. O yüzden, özellikle Alanya bu örneğin devam etmemesi açısından açığa çıkarılması gereken bir cezaevi. Bu iddiamız Ödemiş ya da Şakran’la ilgili değildi bu arada, sadece Alanya’yla ilgiliydi çünkü orada olduğuna dair bilgiler gelmişti.

Bunun dışında -hemen toparlıyorum, bütün arkadaşlarım konuşmak isteyecektir- Silivri’yle ilgili şimdi basına düşmüş bir haber var mesela. Korkunç bir iddia. Umut ediyoruz ki doğru değildir. Eğer bilginiz dâhilindeyse ben burada açıklamayacağım çünkü konuşmakta bile zorlanırım diye düşünüyorum o iddiayı. O zaman geçiyorum, bana “Bilgimiz var.” diyorsunuz çünkü.

Bir de cezaevlerinde işkence odaları olamaz. Evet, siz çok iyi niyetle ve aslında insan haklarının uygulanması gereken bir düzenden bahsettiniz, bütün konuşmanız sonucundan biz bunu anladık ama biz cezaevlerine yaptığımız ziyaretlerde... Mesela, mavi oda ne anlama gelir, niçin kullanılır? Bunu da burada konuşmak gerekir diye düşünüyorum. Yani evet, mavi odanın... Biliyorum ki şimdi “Uygulamaya göre ya da kanuna göre kendisine zarar verebilecek kişilerin tutulduğu, vesaire...” diye başlayan cümlelerle devam edecek açıklamanız ama ne yazık ki bu kötüye kullanılarak bu gibi odalarda istemediğimiz, kabul etmediğimiz uygulamaların da yaşandığı bize gelen bilgiler içerisinde.

Ben bütün arkadaşlarımızın söz almak istediğini bilerek, sözlerimi sonlandıracağım ama bugün, son olarak, insan hakları örgütlerinin ortak bir mektubu var. Bilemiyorum, bugün geldi mi? Sayın Başkanım sizin de dikkatinize sunmak istiyorum. Bu mektubu ben size de sunacağım. Bakın, önemli, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuş bir mektup ama tamamen bizim Komisyonumuzu ilgilendiren bir mektup. Bu anlamda, eğer bilginiz dâhilinde değilse bu mektubu da size ileteceğim.

Umut ediyorum ki bu sorunlarla ilgili en kısa sürede birlikte yapacağımız çalışmalar neticesinde daha iyi koşullar oluştururuz birlikte ve daha iyi sonuçlar elde ederiz.

Hepinizi tekrar saygıyla selamlıyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Şimdi, bu sorulara cevapları alalım ancak bundan sonraki konuşmacılar itibarıyla sözlerimizi mümkün mertebe sorularla kısıtlarsak yol alabiliriz çünkü 13.55’te bitirmeyi düşünüyoruz, 14.00’te Genel Kurul açılacak.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Toplu olarak da cevap verilebilir.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Daha sonra yazılı da cevap verebilirler bize. Biz bunu da kabul edebiliriz, fark etmiyor, siz nasıl uygun görürseniz.

BAŞKAN – Tamam, soruları alalım o zaman, toplayalım, duruma göre hareket edelim.

Buyurun Ayhan Bey.

AYHAN BİLGİN (Kars) – Teşekkür ediyorum ben sunum için.

İki şey var, çok kısa soracağım.

Birisi, cezaevlerinde kalanların ne kadarının oransal olarak kendisine ve çevreye zarar verme potansiyeli var? Çünkü, bu cezaevlerindekiilerin karşılaştırması açısından önemli yani Avrupa’daki, Amerika’daki cezaevi uygulamalarından daha kötü olduğuna dair çok ciddi bilgilere sahibiz ama bunların içerisindeki oran konusunda da o ülkelerde cezaevlerindekiilerin içinde böyle kendisine ve çevreye zarar verebilecek, saldırgan olanların oranının da çok yüksek olduğunu biliyoruz. Buna dair bir veri, rakam var mı? Oransal anlamda, sayısal anlamda söylemiyorum çünkü cezaevindeki sayıdan zaten her hâlûkârda burası fazla çıkabilir ama oransal anlamda söylüyorum çünkü o yapılacak muameleyi, hakların kullanımını falan son derece belirleyecek bir durumdur.

İkincisi de cezaevi izleme kurullarıyla ilgili. KHK’yla -673’tü yanlış hatırlamıyorsam- cezaevi izleme kurul üyelerinin tamamı görevden alındı. Tabii, bu kurulların yapısıyla ilgili biz eskiden beri başka tartışmalar, eleştiriler yapıyoruz. Bu uygulama tabii, sizinle ilgili ama yapısıyla ilgili, mevzuatla ilgili sorun buranın sorunu, siyasi bir sorun. Nasıl seçildikleri, görevi nasıl yaptıkları, bunun uluslararası arenadaki akreditasyon düzeyi burayla ilgili bir şey ama 15 Temmuz öncesindeki verimlilik konusunda da doğrusu ben sizin yaklaşımınızı, bu kurulların gerçekten devletin yükünü hafifletip hafifletmediğini ve orada çıkan raporların ne kadar düzenli, rutin, ne kadar işlevsel, ne kadar dikkate alınır olup olmadığını merak ediyorum. Ama 15 Temmuz sonrasında da iddialar ciddi ama yanlış hatırlamıyorsam Eylül başında görevden alındılar, mesela, on gün sonunda yeni kurul üyeleri seçildi mi? Seçildiyse hiç cezaevi ziyareti yaptılar mı? Yani yaptılarsa bu ziyaretlerde İzleme Kurulunun kamuoyuyla paylaşılabilir falan bir verisi var mı cezaevi uygulamalarıyla ilgili?

Benim soracaklarım bu kadar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, ben teşekkür ediyorum.

Buyurun Mahmut Bey, sıra sizde.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; şimdi, ben birkaç soru soracağım ve birkaç da öneride bulunacağım. 24’üncü Dönem Cezaevi Komisyonundayken yurt dışına yapmış olduğumuz ziyarette güzel bir örnek bulduk. Orada Sayın Metiner’le aynı heyetteydik. Roma Cezaevinde, cezaevine siz girdiğiniz zaman...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Roma’ya ben gelmedim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Roma değil miydi?

MEHMET METİNER (İstanbul) – Hiçbir yurt dışı gezisine götürmediniz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben keşke Başkan olsaydım sizi götürürdüm.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Çok meraklı olmadığım için gitmedim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki.

Şimdi, Roma Cezaevinde şöyle bir uygulama vardı: Cezaevine giren tutuklu veya hükümlünün eğitim durumu, sosyoekonomik durumu, tüm özel dosyası hesaplanarak cezaevine girer girmez kapısına 2 tane kitap bırakılır ve en azından ilk girişteki o süreci, o psikolojik durumu o kitapları okuyarak atlatılabilir şeklinde. Bir öneri anlamında, yapıcı bir öneri anlamında bence iyi olur diye düşünüyorum, bu bir.

İkincisi: Şanlıurfa Hilvan’da cezaevi yaptınız. Hilvan’da belediye otobüsleri çalışmıyor cezaevine ve vatandaş ziyarete gittiği zaman... Takdir edersiniz, içerideki tutuklu veya hükümlüye ne kadar ziyaret gerçekleştirse psikolojisi de o kadar rahatlar ve ceza infaz kurumunda da görev yapan arkadaşlarımız o kadar rahatlar. Çünkü bunu mutlak suretle, artık belediye oraya nasıl yapar... Yani tüm cezaevlerine -görebildiğimiz kadar- bazılarına halk otobüsleri çalışıyor, bazılarına minibüsler çalışıyor ama Şanlıurfa Hilvan’da kurulan cezaevine hiçbir şey çalışmıyor, bir virane şeklinde.

Üçüncüsü: Bu, cezaevlerinde, evet, otopark var ama otoparklar ücretli. Yani bunu bilemiyorum, bekçisi yok, kapısı yok, bir şeyi yok, yani ekstra bir hizmet sunulmuyor, orada boş bir alan. Yani cezaevini bir ticarethaneye dönüştürüp orada bir ücret almak ne kadar doğru? Bence bunu ücretsiz hâle getirmek lazım. Yine, bu, yurt dışındaki örneklerden biliyorum, gittiğimizde orada otopark ücretleri vesairesi alınmıyor. Yani bu ayrı bir sorun, bence bunu da şey altına almak lazım.

Bir başka öneri: Mesela diyoruz ya, hani biraz önce dediniz, işte, “Şunlar yapıldı.” diye, evet, doğru. Pekî, bugüne kadar kurumunuzda yapılan incelemeler sonucunda cezalandırılan görevli sayısı var mı, ne kadar? Veya bu görevlendirmelerle ilgili, yani bu görevlilerin cezalandırılmasıyla ilgili yine kanun hükmünde kararnamenin -667 yanılmıyorsa- 37’nci maddesinde diyor ki: “Hiçbir işlem yapılmaz.” Yine bu mu, bunun arkasına mı acaba sığınıyor?

Bir başka husus: “Yerinde.” dediniz. Dediniz ki: “Yani cezaevlerinde avukat görüşmeleri vesaire...” Kanun hükmünde kararnameye atıf yaptınız. Şimdi, değerli üstadım, bildiğim kadarıyla siz aynı zamanda hukukçusunuz.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM – Hâkimim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ve Anayasa’mızın 119, 120, 121 ve 13’üncü maddesi, 15’inci maddesi; olağanüstü hâl dâhil, sıkıyönetim hâllerinde dahi -yapamayacağınız- çekirdek haklar var. Çekirdek hakların içerisinden bir tanesi de o “adil yargılama” dediğimiz husus. Nedir bu? Avukat görüşmeleridir. Mesela çok canlı örnek vereceğim size ve raporum da İstanbul Avukat Hakları Merkezinde var, bir alın yazılı olarak isterseniz veyahut da biz talep edip size gönderelim. Silivri’de 6, 7, 9 numaralı koğuşlarda -hele hele yanılmıyorsa ya 6 olacak veya 9- avukatların kâğıt parayla bile içeri alınmaları engelleniyor Değerli Müdürüm, yani kâğıt parayla. Şimdi, siz hukukçu olarak gidiyorsunuz; kişi, suçü sabit olmuş veya olmamış, hükümlü... Zaten şunu söylüyoruz ya “Kişi, mahkûmiyet kararı kesinleşinceye kadar masum.” diyoruz, temel ilke. Yani siz orada müvekkilinizin size anlatacaklarının ne kadarını kafanızda tutabilirsiniz? Ne kadarını...

BAŞKAN – Özür diliyorum, Mahmut Bey, çok özür diliyorum, sözünüzü kesmek istemezdim ama...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Lütfen, yani 3 kişi daha var çünkü cevapları da yoksa yetiştiremeyeceğiz.

Buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani bu, Silivri 6, 7, 9’da... Bu da ana merkezde, belgelerle birlikte İstanbul Avukat Hakları Merkezinde var.

Ben teşekkür ediyorum, uzattıysam özür dilerim.

BAŞKAN – Estağfurullah, kusura bakmayın, ben sözünüzü kesmek zorunda kaldım.

Buyurun Gamze Hanım.

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkanım.

Geçen hafta ben bir soru sormuştum, ancak ona bir cevap alamadım. O sorum da bütçe görüşmeleri sırasında bize açıklanan, Hükümetin açıkladığı bir sayı vardı, yeni cezaevleriyle ilgili. Ancak, siz sanırım iki ay önce yapılan bir açıklamada bu sayıyı rakam olarak 9 adet artırarak açıkladınız. Bununla ilgili bir bilgi istemiştim. Öncelikle bunu tekrar hatırlatayım.

İkincisi, Sayın Sağlar’ın da aslında sormak istediği, yine bana gelen bilgilerle de benim de sormak istediğim bir konu. Birçok hak ihlaliyle ilgili konuştuk. Ancak, Silivri’den gelen iki farklı hak ihlaliyle ilgili soru sormak istiyorum. Bunlardan biri, spor ve psikolojik rehberlik yasağı. Tutukluların cezaevi spor salonlarını kullanmalarının yasak olduğu iletiliyor. Aynı şekilde, psikolojik rehberlik hizmeti alma hakkının da askıya alınmış durumda olduğu bilgileri bize geliyor. Diğer, ikinci konu ise berber, kuaför hizmetinin yasaklanması; tutukluların saç, sakal tıraşı ve kişisel bakım için cezaevi berberine gitmelerine izin verilmediği. Bunlarla ilgili bir bilgi alırsak sevinirim.

Bir de bize yaptığınız açıklamaların içinde kısaca bir iki şeye değineceğim hızla. Biri, “hijyenik koşullarla ilgili” dediniz. “Biz yeni binaları o yüzden çok yapmak istiyoruz ama diğerlerini de telafi ediyoruz; böcek, fare gibi şikâyetlerden dolayı.” Ben Sayın Metiner’in Başkanlığında Bakırköy Cezaevine yaptığım ziyarette oradaki koşulları gördüğümde inanılmaz bir tablo vardı. Yani bilemiyorum, çok yakın bir süreydi gezdiğimizde bizim. Sanırım üç ay oluyor değil mi, üç dört ay?

MEHMET METİNER (İstanbul) – Dört ay oldu.

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Sayın Metiner girmedi, kadın arkadaşların odaları olduğu için biz girdik. Yukarıdan tuvaletin, banyonun suları aşağıdaki koğuşa akıyor, odalar rutubet içinde. Yani bunlar telafi edilebilir şeyler, bunun için yeni bir bina yapmaya da gerek yok, hemen hâlihazırda yapılabilecek bir şeydi.

İkincisi: Klinikler, sağlık hizmeti veren klinikler dikkatimi çeken Bakırköy Cezaevinde gene. Bir hekim olarak biraz yoğun inceledim ve gerçekten, inanın, 1970’lerin, 1980’lerin döneminin malzeme koşulları vardı orada; özellikle kadın doğum bölümünde, bir kadın cezaevinin en temel ihtiyacı olan bölümde. Sayın Metiner’e ilettik, hallolacağını söyledi. Sanırım iletilmiştir size de, öyle olduğunu düşünüyorum. Bununla ilgili bir gelişme oldu mu? Onunla ilgili de bilgi almak istiyorum. Çünkü bence bu şekilde sağlık hizmeti verilmesi doğru değil, tümünden kapatılsın bunun yerine.

Üçüncüsü de, son olan da “Mektup denetimi yapılıyor.” demiştiniz Sayın Müdürüm. Ancak, bu mektup denetimleri yapılıyorsa, ben sizin olmadığınız bir toplantıda burada ifade etmiştim, bana üst üste 2 kere gelen bir mektuptan... Cihada çağırıyorum, bir kadın olarak bu toplumda nasıl yaşanam gerektiği bana öğretiliyor ve tehditler içeriyor zaman zaman da o mektup. Aynı mektubun diğer partiden kadın arkadaşlardan da birine geldiği ifade edildi, hatırlamıyorum. Madem bu denetim yapılıyorsa, Büyük Millet Meclisine bile bu şekilde mektup geliyorsa bizlere, vekil olan bizlere, denetim nasıl yapılıyor? Buna da bir cevap bekliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, onu biz de iletmıştik, bize de daha cevap gelmedi, onu da hatırlatmak isterim.

Evet, Şenal Hanım, buyurun.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Ben de verdiğiniz bilgiler için öncelikle teşekkür ediyorum.

Şimdi, ben birkaç noktayı size sormak istiyorum.

667’ye dayalı olarak bazı sınırlamalara yöneldiğinizi ifade ettiniz. Bunun içinde tutuklularla ilgili sınırlamalar var, hükümlülerle ilgili yok. Fakat bize gelen yakınmalarda hükümlülere de 667’nin verdiği yetkiye dayanılarak aynı uygulamaların yapıldığı iddia ediliyor. Bu konuda acaba cezaevi idareleri gerekli ayrımı yapabiliyor mu yoksa genel bir uygulamaya mı dönüştü? Ki yakınmalar bunu gösteriyor.

Bir başka konu: Bu, bütün 667 içinde sanki, dikkatinden kaçmıyorsa, kitap sınırlaması gibi bir durum söz konusu değil. Siz başka bir açıklama yaptınız tabii, “Eşya yığınağı olabilir ve yakmaya müsait bir durumdur.” dediniz. Buna rağmen bu sınırlamanın 61, 60 gibi maddelere aykırı olduğu açık. Yani hukuka aykırı bir uygulamaya yönelmiş oluyor cezaevi idaresi. Bunu dikkatinize sunmak istedim; hem kütüphaneden yararlanma hem kültür ve sanat etkinliklerine katılma, ifade özgürlüğü, 60, 61 ve 62. Tüzükte de yasaya aykırı bir düzenleme olamayacağına göre, buna bakamadım ama istedikleri kadar kitap almanın engellenmesinin sanki hukuki bir dayanağı yok.

Bir başka konu, ani müdahale ya da A takımı konusunda yaptığınız açıklamada “Özel durumlar oluyor ve bu konuda yetkin kişilerden, müdahale edebilecek kişilerden oluşan grup var.” dediniz, bir kabulde bulundunuz; ben eğer yanlış anlamamışsam. Şimdi, yine, aramayla ilgili 36’ncı maddeye bakıyorum, 36’ncı maddede diyor ki: “Aramalar gerektiğinde dış güvenlik görevlileri ve kolluk kuvvetleriyle ve diğer kamu görevlilerince ortaklaşa gerçekleştirebilir.” Bu, özel durumlar içindir ve kurulu, önceden planlanmış bir ekibin... Doğal olarak cezaevlerinde yüz yüze yapılan karşılıklı etkinlikler olduğu için yani bir müdahalede herkes bir birini tanıyor. Bunun giderek kamplaşmaya doğru yöneleceği ve özel tavra doğru yöneldiği iddiaları ki var, “Tanınıyoruz ve bize özel müdahale yapılıyor.” diye, bu konudaki düzenlemede de herhâlde geçici ve gerektiği zaman... Ki Ceza İnfaz Yasası konuşulurken bu dışarıdan müdahale konusu da çok tartışıldı ve düzelemedi, biliyorum, yasal düzenlemeler yapılırken. Belki bunun yeniden gözden geçirilmesi gerekiyor.

Bir başka soru, bilgi edinmek için soruyorum: Birleşmiş Milletler tutuklu ve hükümlülerle ilgili minimum standartlarda hücre uygulamasının olmayacağı hükmü vardır. Bu da bir uluslararası sözleşmedir. 90 çerçevesinde değerlendirmek gerekir. Acaba bu konu sizin gündeminizde mi? Yani hücre uygulamasının artık bizim infaz sistemimizden kaldırılması gerektiği konusu ki birçok yakınmanın -insan hakkı ihlaline ilişkin, tutuklu ve hükümlü hakkı ihlaline ilişkin pek çok yakınmanın- bu hücre uygulamalarında gündeme geldiğini de düşünürsek bunun kaldırılması yolunda bir girişim, bir çalışma söz konusu mu?

Teşekkür ediyorum.

İşkence iddiası var. Size vereceğim bunları. İki mektup var, somut, falaka çekildiğine ilişkin. Bunları size takdim edeceğim. Gerekli araştırmayı yapmanızı da talep ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Bunları İnsan Hakları Komisyonuna da şey yapalım ki kayda girsin.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Hayhay.

BAŞKAN – Çünkü sonra biz açıklama yapıyoruz. Yani, hani, kamuoyunda da çok açıklamalar yapılıyor; şu kadar iddia var falan gibi. Bize, İnsan Hakları Komisyonuna ulaşan işkence iddialarıyla ilgili geçen hafta bilgi verdim. Bunun ötesinde bizde bir bilgi yok.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Cezaevindeki işkence.

BAŞKAN – Tamam, zaten cezaeviyle ilgili kastediyorum. O, Komisyona ulaşmadığı takdirde iddia olan hususlar bizim tarafımızdan teyit edilemeyecek ve ulaştırılamayacak, takibi de söz konusu olmayacaktır. O önemli.

Teşekkür ediyorum.

Buyurun.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Genel Müdürüm, öncelikle verdiğiniz değerli bilgiler için teşekkür ediyorum. Bizim de Cezaevi Komisyonu olarak cezaevlerinde yapmış olduğumuz gözlemlerle bire bir çakışan, çok doğru ve objektif, zaman zaman da öz eleştiriye açık, eksikliklerinizi de gören bir bakış açısı. Öz güveninizden dolayı ve verdiğiniz bilgilerden dolayı hassaten Alt Komisyon Başkanı olarak sizi tebrik ediyorum.

Şimdi, Mevlâna'nın çok güzel bir sözü vardır, der ki: “Sen ne söylersen söyle, söylediğin karşındakinin anladığı kadardır.” Tabii, işin içine politika girince bunu belki başka bir düzeye de taşımak gerekir. Sen ne söylersen söyle, o politik çarpıtma süzgecinden geçirir, senin söylediklerinin kendi söylediklerini tekit anlamına geldiğini söyler.

Şimdi, siz çok anlamlı bir şey söylediniz, her birimizin söylediği, Sayın Bakanımızın da defalarca söylediği çok anlamlı bir şey. Bir: Sistematik ve kurumsal bir işkence, kötü muamele, zinhar yoktur. İki: Cezaevleri zaten sorunlu mekânlardır, pek tabii ki münferit olaylar olabilir. Şimdi, sistematik ve kurumsal işkence iddialarını teyit eden bir cümle değil bu, ama sizin anlattıklarınızdan sonra birilerimizin çıkardığı sonuç, çıkarsadığı sonuç bu. Siz zaten bizim dediklerimizi teyit ettiniz. Çok teşekkürler, çok başarılısınız. Yani, cezaevlerindeki işkence ve kötü muameleleri teyit edecek bilgiler verdiğiniz için, insan hakları ihlallerinin olduğunu buradan en üst bürokrat olarak da teyit ettiğiniz için sizi tebrik ediyoruz. Siz ne söylediniz, biz ne anladık. Bunu bir eleştiri olarak söylüyorum.

Bir diğer husus şu: A takımı meselesini o kadar güzel açıkladınız ki, hâlâ buradan farklı sonuçlar çıkartmak için insanın başka bir niyet taşıyor olması lazım. Yani, politik her türlü eleştiri anlaşılabilir ama bu açıklamalarınızdan sonra hâlâ A takımını, şöyle işkence salan, kötü muamele yapan, canavar bir ekip, infaz ekibi gibi sunumlayanları, anlattıklarınızdan bu sonucu çıkarsayanlarımızı başka hangi cümlelerle ikna edebilirsiniz, bilemiyorum. Ama, bence, bu bir ikna operasyonu değil, başka bir operasyon. Evet, çok güzel bir davranış. Bu şekilde eğitilmiş bir şeye cezaevlerinde ihtiyaç var ve anlattığınız çerçevede faaliyet gösterdiği için de ben sizi tebrik ediyorum.

Burada, kanun hükmünde kararnamede -önümüze koyalım- sadece FETÖ'yle mücadele edilecek diye bir şey yok; başta FETÖ olmak üzere bütün terör örgütleri. PKK da bu terör örgütlerinden biridir. Türkiye'yle savaş hâlinde olan bir terör örgütüdür ve kanun hükmünde kararnamenin, ilk kararnamenin 1'inci maddesi -yanılmıyorsam- “Başta FETÖ ve diğer terör örgütleri...” diye başlar. Dolayısıyla, sanki 15 Temmuzdan sonra sadece niye FETÖ'ye yönelik yapılmadığını sorgulamak kanun hükmünde kararnameyi de doğru anlamamak anlamına gelir. Ayrıca da 15 Temmuzdan sonra sadece FETÖ'yle mücadele edileceğine dair hiç kimsenin bir taahhüdü yok. Olağanüstü hal rejiminde, kanun hükmünde kararnamelerde “FETÖ ve diğer terör örgütleri” diyor; buna DHKP-C de dâhildir, buna PKK terör örgütü de dâhildir. Dolayısıyla, “Darbe yapıldı. Kim yaptı? FETÖ'cüler yaptı ama sadece FETÖ'cülerle hesaplaşılmıyor, başka örgütlerle de hesaplaşıyor...” Başka terör örgütleriyle yapılan hesaplaşmalardan birileri niye rahatsızlık duyar Parlamento çatısı altında? Herhangi bir başka terör örgütüyle de çok rahatlıkla mücadele edilebilir, tasfiye yapılabilir. Bundan rahatsızlık duyan bir milletvekilinin doğrusu siyasi kimliği tartışılır yani.

Bir diğer husus, hasta hükümlüler. Evet, insani bir sorundur, bu sorunun çözülmesi gerekiyor, eyvallah, ama bazı münferit vakaların da görülmesi gerekiyor. “Cezaevlerinde tutulamaz.” diye bırakılanların soluğu Kandil’de aldıklarını da biliyoruz. Diyecekler ki “Münferit olaylardır.” Evet, münferit olaylar, siz de demin öyle söylediniz zaten. “Cezaevlerinde münferit vakalar olabilir, insan hakları ihlalleri. Bize yansıdığında da gereğini yapıyoruz.” dediniz. Ama, bakınız, münferit bir vaka üzerinden söylediğiniz bir söz “Cezaevlerinde insan hakları ihlalleri vardır.” biçimine dönüştürüldü. Şimdi, bakınız, hasta hükümlüler, içeride barınması sağlık açısından sorunludur diye hepimizin de insani nedenlerle çıkmalarını sağladığımız bu insanlar, çıktıktan hemen sonra soluğu Kandil’de alıyorlar. Bunun da dikkate alınması gerekiyor.

Mektup konusunda bir şey söyleyip bitireyim. Çok da umurumda değil ama gündeme getirildiği için, gündeme getirilmeseydi hiçbir şekilde cevap vermezdim. “Mehmet Metiner”i protesto ediyoruz...” Çok sevindim, beni protesto etmeselerdi kendimden kuşku duyardım. Söylediklerimin hepsinin arkasındayım, daha fazlasını da söylerim.

İki noktaya dikkat çekerek bitiriyorum. Bir: Kandil’deki terör baronları kimi hedef alıyorsa onların siyasi aparatları ve sözde insan hakları dernekleri de aynı kişileri hedef alıyorlar. Sözde insan hakları derneklerinin bir terör örgütünün arka bahçesi gibi çalışmaları da insan hakları açısından tam bir ironi örneğidir. PKK terörünü çıplak gözleriyle hiçbir şekilde görmeyen, onu adını zikrederek eleştirmekten kaçınan malum insan hakları derneklerini hiçbir şekilde ciddiye almıyorum, hiçbir sözlerini ciddiye almıyorum. Onların beni protesto etmelerini de kendi adıma şeref haneme yazıyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

Mümkünse, 55 geçeye kadar bitirebilirsek çok sevineceğim.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM – Hızla cevaplandırmaya, arz etmeye çalışayım Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; soru sırasıyla cevaplandırmaya çalışayım.

“Hangi yayın yasaklandı?” diye soruldu. Bu yasağı biz merkezden koymuyoruz ve yayınları belirlemiyoruz. İdare ve gözlem kurullarının takdiridir. Bu kararlar da denetimsiz değildir. İnfaz hâkimliğine bu kararlara karşı itiraz yolu vardır yani hukuki yolları vardır. Dolayısıyla, burada da bir yayın ismi belirtmek bizim açımızdan mümkün değil, zaten bizim yetkimiz dâhilinde değil.

“Terör için yasaklananlar, adliler için de yasaklandı mı?” diye bir... Ben hep özet olarak soruları aldım. Elbette, eğer yayın size en başta arz ettiğim özellikleri taşıyor ise, ülke güvenliği için, kişisel tehdit açısından ya da daha başka suçları barındırıyor ise “terör” ya da “adli” diye ayırt etmiyoruz, bunları da yasaklıyoruz.

“Bir örgütle ilgili uygulamalar diğerlerine neden uygulanıyor ya da uygulanmalı mı?” Kanun hükmünde kararname “tüm terör örgütleri” dediği için savcılar kendi yetkilerindeki uygulamaları bu kapsamda geliştiriyorlar dolayısıyla bir örgüt ayrımı yapılmadan bu uygulamalar yapılıyor.

Evet, personel sayısı 1.900 dedik. Burada 1.900 personelin az bir sayı olmadığı, fazla bir sayı olduğu ifade edildi. Sayın Başkanım, saygıdeğer üyeler; ancak, şu anda, FETÖ örgütüne mensup olduğu iddiası ya da şüphesiyle ceza infaz kurumunda bulunan, belirli bir dönemde başsavcılık ve komisyon başkanlığı yapmış olup o komisyonlarca alınan binlerce personel var. Örgütlerin yapısı

dikkate alındığında hepimiz biliyoruz ki kamu görevi de örgüt disiplini içerisinde yerine getiriliyor. Bu çerçeveden bakıldığında, bu soruşturmaların geleceğinde daha başka personelin de tespit edilebileceğini görüyoruz. Bu bir varsayım tabii.

Ani müdahale ekibiyle ilgili bilgi arz etmiştim. Bir defa daha altını çizerek arz etmek istiyorum. A takımı -ki benim tasvip ettiğim bir ifade değil- ani müdahale ekibi, adına ne dersenez deyin... Mesela, ceza infaz kurumundaki çıkan yangınlarda da yangına dayanıklı elbise giyebilen eğitilmiş bir ekip. Bu, ceza infaz kurumlarında bir terbiye vasıtası değildir; bir önleme mekanizmasıdır. Kişinin kendisini, o kişiye karşı diğer hükümlü ve tutukluları, kişilere karşı idareyi koruyan, kollayan ve profesyonellece bunu yapmak üzere kurulmuş olan personelden, eğitim almış personelden oluşmuştur. Ancak, bir defa daha arz ediyorum: Herkes üzerindeki sıfatı kötüye kullanabilir bedelini karşılamak kaydıyla. Bunu da bu çerçevede değerlendirmek gerekiyor.

Avukat görüşmelerindeki -az önce sayın vekilimiz ifade etti ama- kısıtlama idareyle ilgili değil -bir kez daha arz ediyorum- savcılıkla ilgili. Belki dönemin özelliklerinden dolayı, yaşanan olağanüstü durumdan dolayı çok genelleşmiş bir durum olabilir. Burada zamanınızı almamak için arz etmedim. Elimizde münferit olarak olumsuz örnekler var. Yani, çocuklarla görüşürken içeriye “Ne duruyorsunuz, eylem yapın.” diyen avukat örnekleri var burada. Terör örgütü ayrımı yapmadan ifade ediyorum. O sebeple, özellikle terörle sıkıntılı olduğumuz şu süreçte savcıların böyle bir lüzum gördüğünü arz etmek istiyorum.

Engin Aktaş konusu... 2 kolu yok Engin Aktaş'ın ama tüm diğer beden sağlığı yerinde. Kendi ihtiyaçlarını gideremiyor. İnfaz Kanunu, yirmi beş yılda bir... Engel durumu var zaten, bir de savcılığın bu konuda kullandığı geçmişten beri bir takdir yetkisi var. Çok açık olarak, bomba atarken kollarını kaybettiği için canlı bomba olma endişesi ifade ediliyor, bundan dolayı serbest bırakılmıyor. Sayın Başkanım, sayın üyeler, sayın milletvekillerim; hasta hükümlülerle ilgili şunu arz etmekte yarar görüyorum: Ceza infaz kurumunda durumundan dolayı yaşamını idame ettiremeyen her hükümlüyü serbest bırakacak olursak... Mesela, Adli Tıp Kurumu bir âmâ için bunu vermişti ancak bu kişi cinsel istismar suçunu işlerken de âmâydi. Eğer biz bu kişinin infazına ara verecek olursak kaldığı yerden devam etme imkânı sağlayacaktır. Dolayısıyla, her kişiyi kendi subjektif özellikleri içerisinde değerlendirmekte yarar olduğunu, suçluluğunu ya da işlediği suça devam edip etmemesi noktasında taşıdığı risklere de bakmak gerektiğini değerlendiriyoruz. Yine, bir adli suç örgütü lideri vücudunun tamamı felçliyen bir örgütü yönetiyor idi. Şimdi, evet, kendi yaşamını idame ettirebilecek durumda değil ancak bunu serbest bıraktığınız andan itibaren yine aynı örgütü yönetmeye devam etme riski çok yüksektir. Bu sebeple, bu kapsamda kanun çıktığı günden bugüne sadece 9 kişi -ki bunların hepsi terör değildir, bunların içerisinde adliler de var; bunlardan 7'si adli, 2'si terör- bu sebeplerle serbest bırakılmamıştır.

Hasta tutuklularla ilgili az önce arz ettim.

Bir de dışarıda algılanan tutukluluk kavramı ile Adli Tıbbın belirlediği şey birbirinden farklı. Söz gelimi -özür dileyerek ifade ediyorum- prostat kanserinin 1'inci aşamasındaki bir kişinin geleceğini öngörebilirsiniz ama bu kişiyi kanser diye serbest bıraktığınız zaman bu kişinin suç işlemesine engel hiçbir durum söz konusu değil. Adli Tıp bunun belli bir safhaya gelmesini bekliyor infazına ara vermek noktasında.

Yine, bu hasta kişiler yani ruh hastası, psikolojik problemi olan kişilerle ilgili... Aslında bu doğru bir sorun, tespit edilen doğru bir sorun burada. Gerçekten Türkiye'de yüksek güvenli hastanelerin olması ihtiyacı burada gündeme getirmek lazım, teşhis olarak doğru. Bunlarla ilgili yasalarımız

ve mahkeme kararlarımız ceza infaz kurumunda kalmalarını öngördükleri için biz uygulayıcı olarak bunları ceza infaz kurumunda muhafaza etmek istiyoruz. Türkiye’deki rehabilitasyon merkezi olan Manisa, Elâzığ, Samsun cezaevlerimizde bunları muhafaza ediyoruz.

Ben, zaten, Şırnak Cezaevinde -bir yanlış ya da eksik anlama var burada- ölen çocukların uyuz hastalığını taşıdığını arz etmiştim. Bu çocuklara yine müdahale edilmediği konusunu sayın vekilimiz soru olarak tekrarladı. Bu çocuklara tıbbi müdahale tarihlerini de arz ettim. 3 çocuğumuz var. 1.018 kişide yapılan taramada 3 kişi var uyuz vakasının tespit edildiği. Bunlardan birisinin tedavisi yapıldı, diğer 2’si aynı tedavi uygulanmasına rağmen dirençli çıktı, tedaviye cevap vermediler ve bu 2 kişi kaldıkları odada bu yangını çıkardılar ve duman neticesinde bu 2 kişinin nasıl vefat ettiğini de arz etmiştim. Elbette adli, idari soruşturma devam ediyor ancak burada kurum açısından ya da iddialar açısından uyuz olmalarına rağmen uyuz oldukları için tecrit edilip sağlıklarıyla ilgilenmeme gibi bir durum söz konusu değil. Muayene kayıtlarını gerektiğinde paylaşabiliriz bununla ilgili.

Bir de Şırnak Cezaevinde özelliği itibarıyla yirmi dört saat orada doktorumuz var. Zaten her biri 5 defa iki ay içerisinde tedavi ve ilaçlarını almışlar.

“Alanya’yla ilgili tespit yapıldı mı?” diye sordu sayın vekilimiz. Alanya L Tipi... Bizim tüm ceza infaz kurumlarımızda tüm uygulamalar standart, aynı tip kurumlarda. “L Tipi ceza infaz kurumu” dediğiniz zaman havalandırmaya bakan bir kameranın durduğu yer sabittir ancak ben yine de kişisel olarak da merak ettim, Alanya L Tipinin havalandırmasının kamera görüntülerini fotoğraf olarak istettim. Bütün bu fotoğraflardan gördüğüm de benim, bizim bildiğimizin dışında bir durum yok yani mahalline gitmedim ancak fotoğraflarını bizzat kendim gördüm. Onu arz etmiş olayım.

Mavi oda konusu... Hep belki böyle örnekliyorum ama mukayeseli hukuk bizim için önemli. Batı ceza infaz sistemlerinin tamamına yakınında var; Macaristan’da, Romanya’da, İngiltere’de. Mavi odanın kullanımında suistimal olduğu ifade edildi. Sayın Başkanım, az önce arz etmiştim özel yaşam alanlarına kamera koymuyoruz diye. Bunun tek bir istisnası var, o da mavi oda denilen yumuşak odada. Yumuşak oda kullanıma maksadı kendine de zarar verebilecek kişiler için olduğu için onlara ait bir mahremiyet düşünmüyoruz. Yaşam hakları mahremiyetlerinin önüne geçiyor. O yüzden, yumuşak odalardaki kamera ölü bir nokta bırakmaksızın her alanını görüyor yumuşak odanın. Buralarda eğer somut bir iddia olur ise -ki bu konuda basında çokça rastlıyoruz, “Yumuşak odada dövdüler.” vesaire şeklinde- bunlar tamamen belgelendirilebilir, karşılığı belgelendirilebilir konular; onu arz etmiş olayım.

“Cezaevlerinde kalanlardan ne kadarının kendine zarar verme eğilimi var?” denilmişti. 330 kişi var şu anda ceza infaz kurumlarında tıbbi anlamda kendine zarar verme eğilimi olduğu tespit edilen kişiler, bunlar bizim takibimiz altındalar. Biz “9/3” dediğimiz tehlikeli hükümlü kategorisinde görüyoruz bunları.

Cezaevleri izleme kurulu üyeleri görevlerinden alındılar, bunların yerine 750 kişinin ataması yapıldı. Ceza infaz kurumu izleme kurullarının yaptıkları görevlerin fonksiyonuyla ilgili bizim de eleştirilerimiz var. Biz denetimler ne kadar etkin, reel ve objektif olursa bu kurumu o kadar güçlü yönetiriz, ona inanıyoruz. O yüzden, izleme kurullarının yapısının güçlendirilmesi için uluslararası bir proje yürütüyoruz şu anda. Daha güçlü izleme kurulları oluşturmak için Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü olarak uluslararası bir proje yürütüyoruz.

Bir öneri geldi burada sayın vekilimden, bu Roma’daki öneri, bunu da almış olduk, benzer bir husus. Biz ceza infaz kurumlarına her girene “ARDEF” dediğimiz, 250-300 sorudan oluşan, tamamen akademisyenler tarafından oluşturulan, kişinin risk analizinin yapılabildiği bir uygulama yapıyoruz ve

bu risk analizine uygun bireysel ve grup görüşmeleri ve diğer iyileştirme argümanlarını uyguluyoruz. Keşke zaman müsait olsa da insan hakları ihlalleri dışında bir gün yüksek heyetinizi belki de mahallinde bu uygulamalarla ilgili bilgilendirme imkânına kavuşsak.

Hilvan Ceza İnfaz Kurumuna belediye otobüsünün gitmediği konusunu not aldık, ilgili yerlerle görüşeceğiz.

Cezaevlerinde otoparkların ücretli olduğu konusuyla ilgili arkadaşlarımız çalışacaklar.

“Cezalandırılan görevli sayısı kaçtır bu ihlallerle ilgili?” diye soruldu. 2015 yılında toplam olarak 225 personel hakkında işlem yapılmıştır. Bunlar devam eden soruşturmalar. 2016 yılında da 433 personel hakkında işlem yapılmıştır Sayın Başkanım. Bunların sonuçlarıyla ilgili ayrıca detaylı bilgi arz edebiliriz.

Ceza infaz kurumlarımızın 9 adet artırıldığını, sayın vekilimiz bunun neden öngörülemediğini ifade etmişti. Ülkemizde eski ceza infaz kurumlarının fiziki yönden yetersiz kalması, eğitim ve iyileştirme çalışmalarının yeterince yapılamaması nedeniyle yeni ceza infaz kurumu yapımı ihtiyacı doğmaktadır, 2002 yılından bugüne kadar 130 ceza infaz kurumu açılmıştır, 275 ceza infaz kurumu kapatılmıştır. Gelişen durumlara göre biz bu planlamaları yenilemekteyiz. Bu bir önceki tahminin yanlış olduğu anlamına gelmiyor, tamamen değişen ve gelişen durumlara göre bu konudaki projeksiyonumuzu değiştiriyoruz, bu konuda dinamik bir yapımız var.

Berber yasağı ceza infaz kurumlarımızda; not aldık, bize intikal eden böyle bir şey söz konusu değil, tam tersine ceza infaz kurumlarımızda dikkat edilmesi hususunu özellikle uyarıyoruz.

Bakırköy Ceza İnfaz Kurumumuzun kötü durumda olduğu bilgisini paylaştılar, bununla ilgili inceleme yapacağız. Ama, Silivri’de kadın cezaevini yaptığımız zaman Bakırköy’ün de yavaş yavaş bu anlamda miadını doldurduğunu yüksek heyetiniz de müşahade etmişti. Onunla ilgili daha...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Silivri’yle ilgili bahsettiği olay nedir, hani siz biliyorsanız ben aktarmayım?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Dün Silivri’den bir hükümlünün -yine her zaman bizim yakındığımız şekliyle tamamen hükümlünün beyanları- “Beni dışarıda dövdüler, içeride -ya da dışarda- taciz anlamına gelecek davranışlar yaptılar ve iğne batırdılar. Bunun darp ve cebir izini de taşıyorum” şeklinde bir şeyi vardı. Bu beyanlar ve bu iddialar önemli fakat bu iddialar, az önce toplantının başında da arz ettiğim gibi, reel bir sonuç gibi ifade edildi yani araştırılmış ve sonuçta bu olmuş gibi ifade edildi. Konuyla ilgili ben Bakırköy Başsavcı Vekilimiz ve Silivri Başsavcılığımızla da görüştüm. Adli idari soruşturma başladı. İddiasına göre vücudunda bu konudaki izler duruyordu, bize intikal eden olayın oluşuna ilişkin bir detay var yani evet tartışma var, içeriye girmeye direnme var, odaya girmek için slogan atarak direnme var, buna ilişkin de içeriye sokma çabası var ancak diğer tüm detayları, bu tip sınırı aşan bir şiddet uygulanıp uygulanmadığını ya da taciz içeren bir şiddet uygulanıp uygulanmadığını adli soruşturma sonucunda...

MEHMET METİNER (İstanbul) - Kadın hükümlü mü?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM – Kadın hükümlü.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Hangi örgütten?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM – DHKP-C.

Bakırköy sağlık birimi... Kadın hastalıklarına ilişkin bir birimimiz orada yok ancak temel sağlık birimimiz var tüm ceza infaz kurumlarımızda olduğu gibi temel sağlık birimince sevk edilmek suretiyle ihtisas birimlerince bu hükümlülerin tedavisi yürütülüyor.

Son iki konu kaldı Sayın Başkanım.

CEZA infaz kurumlarından tehdit içeren mektupların gelmesi konusu var. Ben az önce sayın vekillerimizle ilgili bilgi arz ederken sayın vekillerimize gelen dilekçelerin -eğer ekstra örnek varsa bunu inceleyelim- elenmediğini, sayın vekillerimize intikal ettirildiğini arz etmiştim. Bu dilekçeler çerçevesinde bu şekilde gelmiş tehdit içeren ifadeler olmuş olabilir. Biz bu konuda bir eleme yapmadık ama tespit edilen şeylerin içerisinde suç unsuru varsa bununla ilgili işlem yapılması gerekiyor. Yapılmadıysa ilgili idarenin gözünden kaçan bir durum var ya da eksikliği var demektir.

BAŞKAN – Orada “görölmüşür.” ibaresi de vardı, o bahsedilen söz konusu durumda.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - O zaman ilgili idareyi bu konuyla ilgili –vekilimize gönderebilir- işlem başlatması hususunda uyarmamız icap ediyor Sayın başkanım.

BAŞKAN – Değerlendirilip bir cevap verilirse iyi olur.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM – Tabii, onunla ilgili biz cevabımızı arz edeceğiz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Özür dilerim, eleme yapılanlar da var, mesela bana gelenlerden idare mektubu okumuş, çıkarmış o kabul etmediği hususu, o şekilde gönderilenler var, idareye yaptığı itirazlar var, mahkeme kararı gelenler yani farklı farklı uygulamalar var.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Bununla ilgili idare gözlem kurullarınızın inisiyatifinde olan bu konuyla ilgili münferit farklılıklar olabiliyor, onu biz hem uygulama birliği açısından görüşüyoruz hem de bu tip yerler varsa biz oralarla yeniden görüşürüz.

Tutuklu ve hükümlülerle ilgili minimum standartlarda hücre uygulaması olmadığı ifade edildi son konu olarak. Sayın Başkanım, muhterem hazrun; bu hücre konusu Türkiye’de yanlış yorumlanıyor. Son zamanlarda tek kişilik odayı doğrudan hücre olarak kabul ediyoruz. Hücre farklı bir uygulamadır. Hücre, disiplin cezası alanların konulduğu, standartları ve şartları kanunda, mevzuatta belli olan yapılardır. Tek kişilik oda hücre değildir. Tek kişilik odada diğer kişilerle iletişimini kesmiyorsunuz. Bazen 3 tane tek kişilik odanın bağlı olduğu bir avluda bütün gün birlikte olabiliyorlar, ziyaretçileri geldiğinde normal ziyaret haklarından istifade edebiliyorlar. Zaten mevzuatımızda da terör tutuklularının 1 ve 3 kişilik odalarda barındırılması esastır düzenleme olarak. Bunun dışındaki uygulama, bizim fiziki yetersizliklerimizden kaynaklanan –tırnak içinde arz ediyorum- arızalı uygulamadır, zorunlu arızalı uygulamadır.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Ben tabii ki tek oda ile hücreyi bilebilecek durumdayım.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Yok, sizin için arz etmedim.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Hücre hapsi uygulamasına yönelik olarak söylüyorum, söylediğim uyarı bu konuda.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM - Sayın Vekilim, bu genel yanlış algıyı -yanlış anlaşılmaya neden oldum, özür diliyorum- sizin ifadenizle ilgili olarak değil de son zamanlarda genelde hücre cezası “tek kişilik oda”, böyle değerlendiriliyor diye ifade etmiş oldum. Hücre cezasıyla ilgili, ben o minimum standartlarla ilgili tekrar bir inceleme yaptıracağım ama şu an mevzuatımızda hücre cezası yer alıyor ve siz de ifade ettiniz bunu. Şu anda bu konuda öteki yönde bir çalışmamızın olmadığını arz etmiş olayım.

Ayrıca, hücrelerin tüzükte belirlenen standartları var, o standartların altına düşmemesi icap ediyor insan hakları açısından. Ama, ilerleyen süreçte bu minimum standartlar çerçevesinde bir mevzuat değişikliği, tadilatı ihtiyacı olursa o düzenlenebilir.

Eğer soru atladıysam eklenebilir ama benim not alabildiklerim bunlar. Heyetinize arz ediyorum Sayın Başkan.

MEHMET METİNER (İstanbul) - Benim bir talebim var.

BAŞKAN – Buyurun.

Genel Kurul açıldı biliyorsunuz, bunu da ifade etmiş olayım.

MEHMET METİNER (İstanbul) - Mahmut Tanal Bey Anayasa'nın 25'inci maddesine göndermede bulundu. Ben de biraz espiyle karışık bir talepte bulunayım.

Açıkladığım düşüncelerimden dolayı artık hiç kimsenin beni kınamamasını, protesto etmemesini, aksi takdirde davranılması hâlinde Anayasa'nın 25'inci maddesinin ihlal edilmiş olduğunu hatırlatıyorum. Bu talebimi dikkate alırsanız sevinirim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sataşma var.

BAŞKAN – Ortaya konuştu, sataşma var mı buna rağmen?

NURETTİN YAŞAR (Malatya) - Son bir şey söyleyebilir miyim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Değerli Başkan...

BAŞKAN - Sataşma yok ama ortaya konuştu gibi geldi ama...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Efendim, ben 25'inci maddeyi derken insan ayrımı, parti ayrımı...

BAŞKAN - O kamu gücüyle ilgili bir mesele.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – ... felsefe, düşünce ayrımı yapmadan gayet rahat bunu her ne zaman, herkes için...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Ben bir görüş açıkladım, tersi görüşe zorlamayın beni.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - ... herkese efendim... Bunu, biz özgürlükleri içselleştirdiğimiz zaman, inanın, sevgi de olur, barış da olur, demokrasi de olur, özgürlükler de olur, terör de biter. Benim amacım buydu, teşekkür ederim.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Başkanım, son bir cümleyle...

BAŞKAN – Keşke böyle olsa.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) - Anlaşılan Mehmet Metiner'i anayasal güvence altına aldık, öyle görünüyor.

Ben bütün arkadaşlardan şöyle bir ricada bulunacağım: Farklılıklarımız, ayrışmalarımız olabilir ama bugün burada bir noktada, eğer siz de takdir ederseniz, birleşmeye davet ediyorum. Karşımızda bir heyet var, bir bürokratımız ve ekibi var. Yaklaşımı, performansı, vizyonu, ufkuyla beni etkilediler, ön yargısız, tamamen objektif değerlendirmelerle bir bürokratik örneklik gösterdiler. Bari bunu takdir ve tebrik edelim hep beraber, buna davet ediyorum.

Teşekkür ediyorum arkadaşlar.

BAŞKAN – Ben katkıda bulunan ve sorularıyla meselelerin aydınlığa kavuşması noktasında değerlendirmelerde bulunan çok değerli vekillerimize ve yine Adalet Bakanlığımızın başta Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü Sayın Enis Yavuz Yıldırım ve değerli diğer bürokratlarımıza yaptıkları katkılardan dolayı çok teşekkür ediyorum ve bununla birlikte de toplantıyı kapatıyorum.

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu

13 . 10 . 2016

T: 2

O: 1

Yine şunu ifade etmek istiyorum kısaca: İçişleri Bakanlığının yetki alanına giren hususlarla ilgili İnsan Hakları İnceleme Komisyonunun bir çalışma yapması noktasında bir öneriniz olursa bu öneriz de başlıklarla yani şu şu hususların özellikle görüşülmesi konusunu da bizlere iletirseniz bunları değerlendireceğiz.

Ben tekrar hepinize teşekkür ediyor, saygılar sunuyor, toplantıyı kapatıyorum.

Sağ olun.

Kapanma Saati: 14.12

